Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber pandectarum medicinae

Matthaeus <Silvaticus>

[Venedig], 10. Okt. 1480

Sequitur de E

urn:nbn:de:bsz:31-316129

Visual Library

in ſuperficie ſicut cataputie. hec in hiſpania vocatur palma xpi: cum qua ibidē tinguntur panni. ſimiliter folia eius ſimilantur folijs hellebori nigri vt apparet in **Gal.** vij. ſim. phar. cap. de platano. Subſtantia eius ē fri. ⁊ hu. non longe a rebus temperate complexionis. i. hellebor9.

Diaſ. cap. de platano. Platanus habet virtutem frigidam ⁊ humidam.

Poſ. Gal. Folia eius recētia quādo teruntur ⁊ ponunt̄ ſicut emplaſtrū ſuper apoſtemata que fiunt in geniculis ſedat ea ſedatione manifeſta. ſed corticis eius virtus eſt que deſiccat adeo ꝙ cortex ipſa coquitur cum aceto ⁊ confert dolori dentium. nux vō eius quando adminiſtratur cum axungia: cōfert apoſtematibus que accidunt a cōbuſtione ignis. cortex eius quando cōburitur eſt medicina deſiccatiua: ⁊ abſterſiua: confert egritudini cuꝫ qua eleuatur cutis. ⁊ cinis eius curat vulnera in quibus eſt ſordes ⁊ putredo ꝓpter nimiam humiditateꝫ exiſtentem in eius loco. ⁊ oportet ꝙ caueat multum a puluere qui eſt in folijs eius ⁊ in fructu: qꝛ eſt nociuus valde canne pulmonis: ideo quia deſiccat multum ⁊ inducit aſperitatem: ⁊ nocet voci ⁊ locutioni ⁊ etiam viſui: ⁊ auditui ſi cadit in auribus vel i oculis. **Diaſ.** Emplaſtrū cū eis ſedat apoſtemata ca. que fiunt i genu. ⁊ quando cortex eius ⁊ nux eius cōburūt̄ ⁊ fit emplaſtrū cum eis ⁊ adipe porcina aut arietina: confert vlceribus putridis. ſimiliter cinis eius facit ſolus hoc. ⁊ quando coquunt̄ folia eius recentia cū vino ⁊ fit emplaſtrum cū eis ꝓhibet curſum humorum ad oculum. ⁊ reſoluit apoſtemata phlegmatica. ⁊ quando cortex coquitur cum aceto ⁊ fit collutio cum eo confert dolori dentium. ⁊ quādo fructus eius recens bibitur cū vino confert morſibus venenoſis. ⁊ quando adminiſtratur cuꝫ axūgia curat cōbuſtionem ignis. ⁊ puluis foliorū ei9 quando cadit in oculuꝫ aut aures nocet multum ſimiliter ⁊ puluis qui eſt ſupra fructum eius.

Dumuſon .i. allium porrinum
Dumul .i. ocra
Dumus .i. rubus caninus
Dumcagi. i. herba

Cap. ccviii.

DUna ara. lati. cerebruꝫ. **Ser.** li. aggrega. cap. duna auc. Gal. Cerebrum leporis quādo liniunt̄ cū eo gingiue puerorū tpe ortus dentiuꝫ coꝝ facit eos facile naſci ⁊ ſine dolore: ⁊ hoc eſt notoriuꝫ apud oēs. ⁊ adminiſtratio eius poſtq̄ꝫ decoquitur non habet hoc. ⁊ non ſolum cerebrum habet hanc ꝓprietatem imo butirꝫ ⁊ mel ⁊ alia multa habent virtuteꝫ faciendi naſci dentes infantium. ⁊ quando cerebꝝ leporis comeditur confert epilepticis. ⁊ quādo aſſatur ⁊ comeditur cerebrum eius confert tremori qui accidit poſt egritudinē. ⁊ cōburitur caput eius ⁊ conficitur cum adipe vrſi curat alopiciam. ſed cerebrum galline ſtringit ſanguinem miringaruꝫ cerebri. ⁊ cerebrum anatis eſt conueniens apoſtematibus q̄ fiunt i ano. ⁊ cerebra omniū aīaliū valent contra ſumentes venenum. de cerebro in via cibi. l. l. latamie.

Dunilabos. i. barba ſiluana
Duniablos idem
Dunios eſt ſerpens quidam qui habitat in lycijs
Duram .i. turtur auis
Duragi aculem. i. auis quedam ſic vocata
Duragi .i. durungi
Duruſataris. i. res que voluitur ſuper arborē antiquam que fert glandes: ⁊ vocatur ara. albarub ⁊ ſyrice vua demonis: ⁊ eſt lanugo que pēdet ⁊ inuoluitur in magnis arboribus ſicut vua
Durungi quid eſt. l. l. doronigi
Duſatan .i. vſnee
Duſafolon .i. ceterac
Duſarum .i. auena
Duſpactum vel duſpectū. i. nocens digeſtioni
Dubene .i. muſca
Dhulabar .i. ayſdo
Dhulabam idem
Dhuſabron .i. cicuta
Dhuſafron idem

Sequitur de E

EAce .i. thymum
Earſen .i. cinnamomum

Cap. ccxix.

Aſuch ara. gre. haborosa: la. vō cuſcuta. **Sera.** li. ag. ca. eaſuch. ē res q̄ adhēt herbis inuoluens eas ſicut fila: ſed in ſūmitatibuſ habet fructū ſubtilem. ⁊ ipſa creſcit in arboribus: ⁊ in ſūmitate eius inuoluitur ſimul. reperitur de ipſa multuꝫ in vineis ⁊ deſtruit multum herbas. ⁊ multi vtuntur ad curationem tuſſis: ⁊ i ipſa eſt amaritudo: ⁊ ponitur in vinū ⁊ fortificat ipſum ⁊ inebriat. Et ideꝫ auc. Aben meſuai: eſt herba que reperitur intra linum ⁊ ſuſpenditur ei: in cuius ſapore eſt amaritudo ⁊ ponticitas plus amaritudine. ⁊ virtus ei9 ē calida in primo gradu: ſic. in ſecundo. Et idē auc. Meſarugie: eſt frigida ⁊ humida. Et idem auct. Alabati: eſt ꝯpoſita contrarijs virtutibus. ⁊ eſt in ea amaritudo ⁊ ſtipticitas. ⁊ eſt cali. in primo gradu: ſic. in ſecundo. Et idem auc. Sabor eben. Eiuſ caliditas aut frigiditas eius eſt ſm cōplexionem arboris cui adheret qm̄ fit calida per adherentiam calide arboris: ⁊ eſt frigida p adherētiā fri.

Poſſe. Ser. auc. Halie. Abſtergit ⁊ fortificat ⁊ aperit opilationes epatis ⁊ renum ⁊ fellis. ⁊ mundificat venas ſubtiles ⁊ groſſas ab humorib9 groſſis ⁊ cholericis. ⁊ fortificat ſtomachum ⁊ epar. ⁊ ꝯfert ictericie facte ab opilatione epatis ⁊ febri: ⁊ ꝓprie febri infantium. ⁊ purgat choleram. Et idem aucto. Meſarugie confert ictericie ⁊ opilationi epatiſ ⁊ ſplenis. Et idem auct. Alabati: confert ſtomacho ⁊ epati ⁊ coꝝ opilationibus. ⁊ expellit ſuperfluita

tes nervoꝛum ꝛ venarum.ꝛ mollit ventrem. ꝛ cō fert febribꝰ.ꝛ de ꝓprietate eiꝰ eſt expellere ſupfui tates antiquas a venis.Et idem auc.Saboꝛ eben.ē bona ſtomacho ꝛ maxime quando miſcetur cum eo aniſum ꝛ ſemina ſimilia.

Eaſuch	idem
Eerbathen	.i.belleboꝛus
Eenſentium	.i.ſemen oleaſtri
Eexabron	.i.mentaſtrum
Eilbengue	.i.cardamomū minꝰ
Eimis	.i.vinum
Einfeſtidos	.i.hypoquiſtidos
Eirat	.i.roſa
Eira	.i.rubea tinctoꝝ
Eitrago	.i.citraria
Eoſmari	.i.tyꝛus ſerpens
Eotegon	.i.faba lupi
Eotaſaron	.i.pulegium
Eubontici	.i.reupontici
Eubaſaros	.i.leuiſticum
Euchinus	.i.eritiuſ
Eucinus	.i.lappa

Euchimū.i.bonos cibos generans:vel euchimꝰ.i. bonus humoꝛ;ab eu quod eſt bonū ꝛ chimos qđ eſt humoꝛ

Eucriſta dicuntur liquida que illiniunṫ:quale eſt quod fit ad vlcera purganda ꝛ implenda

Eucrion	.i.braſſium

Eutrita.i.bene teribilia: contrariū diſcrita

Cap.ccxx.

EUfragia lati.ara.herba ad bil.Paulus ca.de eufragia:eſt herba que ſimilatur i ſti pitibus iſopo:niſi qꝛ ſtipites ſui habent coloꝛē vio laceum ꝛ non habet ramoſ.ꝛ folia ſunt in ſtipitibꝰ a medietate ſuperius.ꝛ ſunt parua inciſa ſicut gal liculi criſta.ꝛ habet floꝛes tendentes ad albedinē ſatis paruos. **Poſſe.** Medetur egritudinibꝰ oculoꝝ ꝛ confoꝛtat viſū

Eufiſtides	.i.hypoquiſtidos

Cap.ccxxi.

EUfoꝛbium lati.eufoꝛbion gre. ara. afarbion.Eufoꝛbium eſt gūmi notuꝫ: ꝛ videtur ſonare apud grecos bonum foꝛmidari.nam dicunt eufoꝛbion ꝛ fobon gre. quod eſt timoꝛ:ꝛ eu.i. bonum:quaſi bonum ſit ipſum timere ꝓpter ſui violentiam. **Diaſ.** capit.de eufoꝛbio ſm tranſlationem noſtrā. Eufoꝛbium eſt arboꝛ ſimilis ferule albe. naſcitur in mauritania ceſarienſi que plurimū lachꝛymuꝫ facit:viſcidum valde:quem lachꝛimū multi colligunt ſic pro viſcitudine pꝛimo arboꝛi pellem vervecinem illigant:ꝛ ſic de longe a ſtillibus iaculatṙ in radice:ꝛ cum percuſſa fuerit radix:vnum flumen ſtatim ꝓfluet lachꝛymis:ꝛ cum coagulatꝰ fuerit ſic eundem colligunt de pellibus ſubtractis.ē aūt optimū quod eſt recens ſubalbidum ꝛ gluctinoſum ex lento linguā vehementer ſubmoꝛdens ꝛ calefaciens. Eius genera ſunt duo.vnuꝫ qđ colligitur ſubtractis pellibus quod melius eſt.alteꝝ quod cadit in terra ꝛc. Plinius: Rex iuba inuenit herbam eufoꝛbiam medici ſui tempoꝛis:nomine cuius regis volumen extat. inuenit eam in monte athlāte:ſpectatur folijs achantinis.vis eius tanta eſt ut ſuccus eius e longinquo recipiatur:inciſo trūco ſuſcipitur:ventriculo hedino locato humoꝛ lactis videṙ effluere. **Sera.** li.aggre.ca.afoꝛbion auc. Diaſ.Afoꝛbion eſt eufoꝛbium:ꝛ eſt arbuſtum ſimile ferule in figura ſua. naſcitur in mauritania ceſarienſi:ꝛ in regione taber.eſt plenus multo gūmi acuto.caueant ſibi homines ab eo qui colligūt ipſuꝫ gūmi ꝓpter ſuam nimiam acuitatem.ꝛ ideo accipiunt ventres aialiuꝫ ꝛ lauant eos ꝛ alligant ſtipiti illius arboꝛis: deinde pungunt arboꝛis ſtipitem a longe ſtantes cuꝫ lancea effunditur.namqꝫ in ventribus exiens a ſtipite multum copioſuꝫ ſubito ac ſi funderetur ex vaſe aliquo ita ꝙ aliquando effunditur in terra etiam ex eo ſubito ꝓpter impetū ſui exituſ.ꝛ egrediuntur de eo ex arboꝛe due ſpecies.vna earuꝫ eſt ſimiliſ ſarcocolle in ꝙ̄titate oꝛobi ꝛ eſt in fruſta.ꝛ alia aſſimilatur feci.adulteratur aūt cum ſarcocolla ꝛ gūmi arabico ſibi admixtis.melius ex eo eſt clarum acutum.experimētū aūt eius ꝑ guſtū eſt difficile:qm̄ ipſū moꝛdicat linguam ſubito cū violētia multa:ꝛ durat moꝛdicatio eiꝰ diu:ꝛ ꝓpṫ hoc omne quod guſtatur ex eo poſtea videṙ bonū.pꝛimꝰ aūt ad cuius cognitionē peruenit h̄ medicina fuit Lineas rex Lioy.Et idem auc. Hali. vi.ſim.phar.cap.de eufoꝛbio.virtus eius eſt ſubtilis acuta ſicut virtus aliarū gūmarū ſimiliꝫo.Almanſoꝛ tractatu tertio cap.de eufoꝛbio.Eufoꝛbiū nouum eſt calididius ſatis ꝙ̄ aſſa ꝙ̄uis aſſa ut calidioꝛ omni lacte arboꝛis.Doſiſ a duobꝰ kiſt vſqꝫ ad tres **Jo.meſ.** cap.de eufoꝛbio.Eufoꝛbiuꝫ eſt gūmi excedens oīa genera gummoꝝ in calefaciendo ꝛ ſubtiliādo. ē enī ex rubificantibus.ꝛ eſt ex arboꝛe deſertoꝛuꝫ locorum ꝛ hyſpidoꝝ:cuiuſ folia cum eleuentur in palmis ſunt ſicut lanugines:deinde cadunt:ꝛ naſcuṫ folia ſimilia polio marino.ꝛ melius ē quod lene eſt frangibile:habens coloꝛem palearem ꝛ claruꝫ ꝛ qđ eſt vehementis acredinis:ꝛ odoꝛiſ valde acuti.ꝛ quod eſt recens ſuper qđ iam preterijt annus recens vō ſui anni eſt ſicut venenum ꝛ ignis.ꝛ eſt ex gummis que reſoluūtur in oleo:ꝛ ꝓpꝛie qđ eſt recens.antiquum foꝛtaſſis non diſſoluitur.eſt ca. ꝛ ſic.in quarto.ꝛ eſt calidius ꝛ ſubtilius omni eo qđ calefacit ex gūmis.ꝛ eſt in eo virtuſ aduſtionē faciens ꝛ rubificationem.ꝛ eſt penetratiuum:abſterſiuum:mundificatiuum:excoꝛiatiuuꝫ.ꝛ eſt ex facientibus operationem cum laboꝛe ꝛ anguſtia vehementi perducentem ad ſyncopim ꝛ ad ſudorem frigidum.eſt inimicum coꝛdi epati ꝛ ſtomacho ꝓpter vehementiam virtutis ſue. eſt eniꝫ acutum vehementer ſcoꝛſum inflāmabile.opoꝛtet ergo frangere virtutem eius ꝛ ꝓpꝛie cum rebus obtundentibus acumen eius:ꝛ extinguentibus inflāmationem:ꝛ aquirentibus ei lubꝛicitatē.ꝛ opoꝛ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vt non multum teratur. dixit Alcanzi: accipiant
fruſta citri ꝛ ſepeliantur prius grana eius inuolu
ta oleo amigdalino in acetoſitate ipſius: deinde i
uoluatur in paſta ꝛ decoquatur. rectificatur eniꝫ
ex arte hac ꝛ remouetur acumen eius. Modꝰ ali
us frangenſ virtutem eius ſicut narrauit Hamec
inuoluatur in oleo amigdalino: deinde ſepeliatꝛ
in ſucco liquiritie: aut terniabin diſſoluta: aut i ali
quo ex rob ſtipticiſ: ꝛ fit eaꝝ q̄ntitas multa: ꝛ fiant
ex eis pillule ꝛ ꝓpinentur vbi oportet. ꝛ dixit Hu
mai: ꝓpinetur cum aqua mellis ꝛ aliquibus ſpe-
ciebus aleſangie. maſtix aūt ꝛ ſpica ſunt ex rectifi
cantibus quecunqꝫ ex acuitatibus medicinarum
timentur: audaciam eiuſ expellunt medicine lubri
catiue extinctiue ſicut aqua ordei proprie cū oleo
amigdalino. **Poſ. Sera.** auc. Diaſco. hoc gūmi quādo fit
cohol cum eo habet virtutem abſtergendi aquaꝫ
que eſt in oculo: niſi quia eius mordicatio durat
tota die: ꝛ ꝑpter hoc miſcetur cum aliquibus po-
tionibus que fiunt cum ſpeciebus ꝛ bibitur: ꝛ con
fert ſciaticis. ꝛ ipſum excoriat oſſa in vna die: ꝛ ſe
parat ab eis fragmenta eoruꝫ. oportet aūt ut ꝑmu
niatur caro circūſtans oſſi cum ceroto aliq̄: vl' cū
pannis lineis. ꝛ ipſum habet virtutem laxādi ꝛ ca
lefaciendi humores aquoſos ſicut ſynapis: ꝛ ideo
confert laxatio eius hydropiciſ: ꝛ colice: ꝛ alijs fri
gidis egritudinibus ſimilibus iſtis. ſed ipſuꝫ acu
it choleram: ꝛ inducit ſitim nimiam: quia deſiccat
oportet aūt vt admiſceatur ei ſemen petroſellini ꝛ
aniſi. ꝛ dicunt quidam ꝙ quando aliqͦd animal
remorderit aliquem: ſcindatur cutis capitis eius
ꝛ ponatur in illa ſciſſura ex hoc gummi trito non
nocet ei venenuꝫ. ꝛ pondus. ʒ. iij. ex eo occidit q̄m
vulnerat ſtomachum ꝛ inteſtina. Et idem auc. Al
canzi ſtringit orificium matricis multum adeo ꝙ
ꝓhibet exire fetum. Et idem aucto. Aben meſuai
ꝓprietaſ eius eſt laxare phlegma viſcoſum quod
eſt in lumbis ꝛ in inteſtinis: niſi quia infert anxie-
tatem ꝛ deſiccationem: aduſtionem ꝛ teneſmo-
neꝫ. Et rectificatio eiꝰ eſt ꝙ non teratur multum
ꝛ miſceatur cum bdellio: aut cum ſucco liquiricie
aut cum ſpeciebus aliquibus: ſicut eſt ſpica: ꝛ cin-
namomum: ꝛ caſſialignea: ꝛ liniatur cuꝫ oleo ro.
ꝛ oleo amigdalino. ꝛ melius ex eo eſt clarum no-
uum qͦd tranſierit ab vno anno vſqꝫ ad tres. ꝛ co
lor eius eſt citrinus calidi odoris: amarū acutū. ꝛ
doſis eius eſt a duabꝰ kirat vſqꝫ ad tres. **Jo. meſ.** Solutio-
ne educit
phlegma viſcoſum ꝛ groſſum a locis profundis
corporis mundificans iuncturarum vacuitatē ab
humoribus groſſis difficilis eradicationis: nec eſt
ei res ſimilis ad hec. ꝛ eſt ex rebus mundificanti-
bus neruos: ꝛ conſumentibus humiditates inbibi
tas in eis. diſſoluitur in oleo keiri ꝛ inungitur cū
eo ꝛ confert egritudinibus neruoꝝ frigidis: ſicut
ē paralyſiſ: ſtupor ꝛ tortura: ꝛ tremor: ꝛ ſpaſmuſ
ꝛ eſt mirabilis res ad id. ꝛ inungitur ſuper epar
ꝛ ſplenem: ꝛ confert doloribus eorum frigidis ꝛ
vētoſis. ꝛ fricatur puluis eius ſuper morpheā fri
catione forti ꝛ delet eam. ꝛ ſumptum in potu ſm
modos emendationis eſt medicina magna dolo
ribus nodoſis qui vadunt ꝛ veniūt per iuncturas
ꝛ eſt ex rebus que faciunt ſternutationem cū forti
tudine. ꝛ eſt medicina bona lithargie ꝛ obliuioni
ꝛ ꝓprie inunctio ex eo cum oleo de ſpica in occi-
pitio. ꝛ eſt ex medicinis educentibus aquam citri
nam. Et dixit Diaſ. Aureus vnus ex eo interficit
doſis eius eſt a kirat. i. vſqꝫ ad. iij. conſeruatꝛ autē
quadriennio. recens aūt anni ſui eſt perniciosum
hi aūt qui ſumunt ipſum timeant frigus. cōſerua
tur aūt ne cito ſeneſcat in milio vel fabis vl' lētibꝰ
Eufroſimuꝫ grece. i. bugloſſa: ꝛ eſt eius expoſitio
bone leticie: nam froſis grece leticia

Eugenia	.i. generationis
Eufraſis	.i. viſnee
Eufraſios	idem

Cap. xxx.

EUpatorium latine: grece eupatorion
vel volucrum ma- **Sera.** li. aggre.
ius: ara. do gaſit auctori.
Diaſ. cap. gaſit. Gaſit. i. eupatoriū: herba eſt que
naſcitur oī āno. ꝛ eſt apta ad accēdendum ignem
ſicut ſarmenta. ꝛ habet virgam rectam: ſubtilem
nigram: duram ꝛ aſperam: habens in ſūmitate pi
los. ꝛ longitudo eius eſt fere vnius palmi. ꝛ habꝫ
folia diuiſa ab inuicem circa haſtam: ꝛ ſunt ſciſſa
ſciſſionibus paruis. v. aut. vi. ꝛ in ſummitate inciſa
ſunt ſerra. ꝛ ſunt folia eius ſilia folijs pentafilon:
aut foliis ꝫedenigi. i. canapis. ꝛ color eorum eſt tē
dens ad nigredinem. ꝛ in haſta eiꝰ a medio ſupra
eſt ſemen. ꝛ ſuper ipſum ſunt pili. ꝛ eſt declinis ad
inferiora pendens in herbam ipſam. **Diaſ.** ca. ð eupatorio ſꝫ
tranſlationem no
ſtram. Eupatorium frutex eſt ſarmentoſa: haſtaꝫ
habens rectam ꝛ lignoſam: tenuem: ꝛ nigraꝫ ꝛ aſ
peram in cubiti vnius longitudine porrectam: aut
amplius. folia ſunt ei in gyro diuiſa ſicut pentafi-
lon aut canapis: cuius folia in capite inciſa ſunt vt
ſerra. ſemen a media haſta aſperum: ꝛ ſubtus de-
cliuum eſt ei. **Auic.** li. ij. cap. de eupatorio. Eupato
rium eſt ex herbis aromaticiſ
ꝛ habet folia q̄ ſunt ſicut folia canapis. ꝛ flos eiuſ
eſt ſicut nenufar. ꝛ eſt illud quod adminiſtratur
ꝛ ſuccus eius. eſt cali. in. i. ſic. in 2ͦ. eſt ſubtiliatiuuꝫ
inciſiuum valde abſterſiuum ſine attractione ꝛ ſi
ne caliditate manifeſta. ꝛ i ipſa eſt ſtipticitas pau
ca: ꝛ pōticitas ꝛ amaritudo fort] ſicut amaritudo
aloes. Plinius cap. de eupatorio. Eupatorium re
giam habet actem caulis lignoſi nigritantis hir-
ſuti cubitalis aliquando ꝛ amplioribus folijs per
internalla qnqꝫ: vt canapis per margines inciſis
nigris ꝛ ipſis plumoſiſqꝫ radice ſuperuacus ꝛc.
Jo. meſ. capi. de eupatorio. Eupatorium
eſt herba longitudiniſ cubiti vni
us amaritudinis multe: cuius folia ſunt viridia ſi
cut folia centauree minoris: ſed ſunt aſpera ꝛ inci
ſa. ꝛ ſtipes eius eſt ſubtilis. ꝛ quando exſiccatur ci
trineſcit: ꝛ eleuantur ſuper eum flores qui ſunt ſic

ſubcitrini: longitudinis parue.⁊ ſunt quidam qui
dixerunt ꝙ eupatorium ſit herba pulicum qua ſit
viſcoſitas adherens.melius tempus collectionis
eius eſt finis veris:⁊ ſucci eius ſimiliter:ca.in.i.ſic.
in.2°.⁊ eſt cōpoſitum ex ſubſtantia calida ⁊ ſubtili
quare eſt ſubtiliatiuum:inciſiuum:mundificatiuū
abſterſiuum:preſeruatiuum a putredine:⁊ reſolu
tiuum conueniens ſine attractione: ⁊ ex partibus
terreis:quare in ipſo eſt de ſtipticitate aliquid ꝓ
pter quod eſt confortatiuum ⁊ coadunatiuum.eſt
debilis ſolutionis.cōfortatur virtus eius cū aqua
caſei.⁊ modus operatiōis ſucci eius eſt ſicut dixi
mus de abſinthiō.

Gal. vi.ſim.phar.cap. de eupatorio.Eupatorium eſt herba
que vocatur volucrum maius:vel agrimonia:cu
ius ſubſtantia eſt ſubtilis.ſapor eius eſt ſtipticus
⁊ virtus eius eſt ca.caliditate modica: ⁊ deſiccat.
ſed ſciendum ꝙ eupatorium ſimilter ſm Diaſc.
cap.de agrimonia.vocauerūt antiqui radicē agri
monie eo ꝙ eſt diuretica valde.Item ſm eundē
cap.de marubio.Marubium etiam quidaʒ eupa
torium vocauerunt: quoniam valet contra vicia
epatis:⁊ pro tanto non eſt verum eupatoriuʒ qm̄
Diaſ.facit ſemotim cap.de eupatorio:⁊ ſemotiʒ
de marubio ⁊ agrimōia.hoc ſimiliter voluit Jo.
meſ.cap.de eupatorio cum dicit:ꝙ dicunt aliqui
ꝙ eſt herba pulicum:noluit ſm verum ꝙ ſit her
ba illa quam latini vocant pulicariam eupatoriū
quoniam Diaſ.facit ſemotim cap. de eupatorio
qđ incipit eupatoriū.⁊ ſemotiʒ ca.de pulicaria vel
herba pulicum:quod incipit coniza.ſʒ ſicut dictū
eſt debet intelligi Meſue.nam dicit ꝙ eupatoriū
ſm quoſdam eſt herba pulicum:quoniam aliqui
vocabant herbam pulicum eupatoriū:⁊ bene:qm̄
eſt diuretica valde:⁊ valet contra vicia epatis: vt
inuenies ſi.l.l.coniza. Miror qualiter medici no
ſtri tpis non aduertentes verba Diaſ.Aui.⁊ Se
ra.Plinii ⁊ Gal.⁊ Damaſ.credūt herbulariūſ ſal
uiam agreſtem eupatorium dicentibus:que nec i
ſapore:nec in odore cum eo conuenit.ſi aūt in ipa
forſan virtutes eupatorii inuenerunt ⁊ pro eo po
nere voluerunt:cuius gracia ipſum eupatoriū vo
cauerunt non licebat dicere ꝙ idem eſſet:quoniā
eupatorium poteſt dici omne id quod valet cōtra
vicia epatis:ab eu quod eſt bonum ⁊ pacor quod
eſt epar.vnde eupatorium.i.bonum epati.ſʒ verū
eupatoriū eſt illud quod antonomatice eſt bonuʒ
epati:ſicut illud quod verum eſt eupatorium.

Poſte.Diaſ. ſm tranſlationeʒ noſtram.Eupatoriū va
let contra vicia epatis.⁊ folia eius ſicca:⁊ axūgia
porcina veteri addita trita ⁊ impoſita dura vulne
ra ad cicatricem ducunt.ſemen vero eius ⁊ folia
cum vino bibita dyſentericis ⁊ morſibus venena
tis occurrunt medicando.Eadem dicit Sera. ca.
ꝓpo ð mente Diaſ.⁊ addit:⁊ ſūt multi ꝗ putāt ꝙ
illa herba ſit agrimōia:⁊ errāt:q2 eſt alia ab ea. ⁊
nos quidem manifeſtauimus iam de ei⁹ eſſe i eo
ꝙ diximꝰ de eo.Et ideʒ acu.Gal.i tyriaca cheſar
eupatoriū aperit opilatiōes epatis ⁊ fortificat ipʒ

Jo.meſ. Eupatoriū ſolutione educit cho
leram ⁊ phlegma facile.⁊ eſt ꝑ
ſeruatiuum a putredine: ⁊ confortat ſtomachum
epar:⁊ viſcera:⁊ confert doloribus coꝝ.⁊ eſt me
dicina ſplenis ⁊ opilationum omnium ⁊ egritu
dinum ab ea factarum.⁊ febribus longi temporiſ
mire ſubuenit. doſis decoctōis eius potio eſt a.ʒ.
.iii.vſqʒ ad.vi.⁊ pulueris eius a.ʒ.ii.ad.iii.loco ei⁹
ponitur in defectu eius abſinthii ⁊ aſari:ana me
dium ponderis ipſius.

Auic. Eupatorium eſt bonum in initio allopitie ⁊ tyrie
⁊ linitur cum adipe veteri ſuper vlcera difficilis
conſolidatiōis:⁊ eius ſuccus confert ſcabiei ⁊ pru
ritui quando bibitur cum aqua fumi terre:⁊ oxi
melle.⁊ ſimiliter flos eius ⁊ ſuccus ipſius eſt forti
or:confert doloribus epatis ⁊ opilationibus eius
⁊ confortat ipſuʒ.⁊ ꝯfert duricici ſplenis ⁊ apoſte
matibus epatiſ:⁊ apātibus ſtomachi.⁊ eius her
ba ⁊ ſuccus conferunt maliciei forme ⁊ accidenti
bus hydropiſiſ.datum in potu cum vino ⁊ cōfert
vlceribus inteſtinorum.confert fe.cronicis:⁊ anti
quis:ꝓprie ſuccus eius:⁊ ꝓprie cum ſucco abſin
thii.loco eius ponitur pōdus eius de aſaro.⁊ me
dietas ponderis ipſius de abſinthio.

Eupetron .i.ſene
Euperiſton .i.bona inuentio
Eupotriſton idem
Euperori ſtomaccium.i.poros aperiens
Eupectum.i. aptuʒ digeſtioni:⁊ diſpectum eſt op
poſitum
Eureſim .i.malua
Euretica virtus .i.rarefactiua
Euretan .i.aaron
Eurion tiparon.i.lana ſucida:eurion.i. lana tipa
ron.i.ſucida
Eurinbena .i.citraria
Eurizicon quid eſt.l.l.obrizum
Euricomō a grecis dicta:qđ vere primo ſeneſcat
vnde eam aliqui ſenition vocant:latini vero vo
cant ipſam herbam cardoncellum benedictuʒ.naſ
citur per macerias.l.l.erigion
Euſapor .i.ſapor bonus
Euſtracta dicuntur que in ventre facile corrūpūt
vt perſica ⁊c̄.iſto vocabulo vtitur Gali. dinami
darum particula prima cap.euſtracta
Euſidos .i.cymbalaria
Euſtiſtides .i.hypoquiſtidos
Euſifilo .i.polium
Euſopa .i.almea
Euſtomatica .i.bona ſtomacho
Euſtobron .i.marubium
Euzomum .i.eruca
Euzonomia .i.ſalſamentū eruce
Euzomon.i.bonum ſalſamentum:naʒ zomon ſal
ſamentum:⁊ eu.i.bonum

Cap.zzz.

Ebanus lati.ara.ebus:vel ebirus:grece ebenum

Sera. li.ag.cap.ebus auc.Diaſc.
eius due ſunt ſpēs.ſ.abſi:

⁊ inda .⁊ abſi eſt lignum nigrum non habens lineationes:ſed in ſoliditate ⁊ ſubtilitate ſua eſt ſimilis cornu. quando frangitur habet fractiones ſuas duras:ſolidas:mordicat linguam:⁊ eſt ſtiptici ſaporis.⁊ quando ponitur ſuper prunas profert odorem bonum.in indo vo ſunt lineatiões albe:⁊ eſt coloris ſubruſi.⁊ oẽs eius ſpecies quãdo franguntur ſunt du re in fractura. **Diaſ.** cap. de ebano.ſꝫ tranſlationeꝫ noſtram:Ebanum lignum eſt quod de ethiopia venit:colorẽ vnũ habens duplici gũma:tactu lene ⁊ durum:⁊ guſtu ſtipticum:⁊ mordax:⁊ carbonib' impoſitũ citius inſerpit ignem:in cotizula confricatum oſtendit ruſum colorem.Eſt alterũ de idia vario colore:ſed melius eſt ſupradictum.multi ligna aſſamina:⁊ atantica vendunt que ſimilia ſũt ſunt ebano. ſed inde agnoſcitur: quia mollia ⁊ non grauia: ⁊ cum fracte fuerint haſtule eorum ſubruſi coloris apparent:non odorẽ nec guſtuꝫ talem habent.eſt aũt optimũ quod eſt nigrũ ⁊ eq̃lit lene:vires habenſ in guſtu acreſ:⁊ aliqualiter ſub ſtipticas:vnde in collyrijs miſcetur. **Poſſe. Hal.** vi. ſim pli.phar.cap.de ebano.virtus ebani eſt abſterſiua calefactiua.vnde iſtud lignum eſt ex rebus que ſi confricentur cum aqua reſoluitur in ſuccũ ſicut quidam lapides.⁊ ſubſtantia eius eſt ſubtiliſ:⁊ calefacit:⁊ abſtergit:⁊ aufert:⁊ quod eſt coram pupilla impediens viſum.⁊ ipſum ingreditur in medicinis oculoꝝ conferentibus vlceribus antiquis eoꝝ:⁊ humoribus fluentib' ad eos antiquo curſu **Diaſ.** Ebanum vlceribus oculoꝝ vtilitatẽ facit.virtuſ eſt ei etiam purgatoria:⁊ ideo caligines oculoꝝ ⁊ rheumatiſmũ detergit ac prohibet.multi cotulas medicinales ex eo faciunt aliqui vo trituram ⁊ raſuram eius ⁊ limaturam infundũt ĩ vino die ac nocte:⁊ poſt terunt faciẽtes collyria.alij pro vino aquam mittunt.cõburiť etiã in cacabo crudo bene minuto q̃diu cinerem faciat:⁊ lauatur ut molibdo: qui puluis facit ad ſiccitatem oculoꝝ

Ebereni .i.granum ben
Ebenars .i.camelus
Ebenum .i.ebenus
Ebel .i.ſauina
Ebheel .i.ſemen iuniperi
Eburmeum .i.oleaſtrum
Ebulus quid eſt.l.l.cameacti
Ebur eſt dens elephãtis:⁊ inde eburneus:iã aptũ eſt medicinis in multis confettionibus ingrediẽs ⁊ arabice vocatur aagi:ſicut inuenies in.l.haſir
Ecalcidos eſt nomen menſis octobris.hoc vocabulum ponit Auic.quarto canone ca.de fe.peſtilentiali:grece eſt fuligo pendens trabibus ⁊ parietibus ex fumo facta
Echatrion interpretatur centum hñs poteſtates
Echalodes .i.fumoſum
Ecraces:Plinius:herba eſt que in Sicilia tm̃ naſcitur:quam ignoro
Ectelice melic .i.corona regia

Echeon vocatur medicamen ad viſum:quod fit ex cinere vipre ⁊ melle
Ectebo .i.ſcribere
Ecindebel .i.amcos
Ecioſactis .i.ebulus
Ecipi radix .i.marubij radix
Echinos.i. ericius aut terrenuſ aut marinus:pro quo.l.l.cenſud
Echidua .i.vipra ſerpens
Echinus dicitur a Plinio vocari piſcis quidam qui cum naui adheſerit ipſam imobilem reddit cuius formã ſecunduꝫ diuerſas opiniones adducit:ſed non eſt ericius echinus.ſimiliter ſecunduꝫ librum antiquum de ſimplici medicina diciť ſpina alba. ⁊ puto ſic dici eo q̃ capitellum habet ſimile echino marino
Echidrus eſt ſerpens in aqua degens
Echis:hec pſeudo ancuſa dicitur lanuginoſior q̃s ancuſa ⁊ minus pinguis:denſioribus folijs: ⁊ largioribus:⁊ tenuioribus.radix in oleum miſſa non fundit ruboreꝫ: ex hoc ab ancuſa diſcernitur
Eclie .i.apoplexia
Ectica febris:vel ab ectiſmos quod eſt conſuetudo:vel ab ektiko quod ẽ tabefactus:ſꝫ potius primum credo quia tabes eſt maraſmus:⁊ eſt ectica confirmata
Ecolpitare eſt medicamen in matricem mittere
Ecoreaſcen .i.vitis alba
Ecopa.i.parua ſolutio oſſis capitis
Echoen .i.alba
Ecrotaconis .i.ſtuppe
Ectropion grece demoſthenes:eſt inquit reflexus inferioris palpebre ad exteriora propendens:nec oculum ſolido velamine tegens
Ecus .i.aquila
Echus .i.merulus
Eckutubne eſt beſtiola exiſtẽs in ſuperficie aque que ſuper eam mouetur diuerſiſ motibus ſine ordine:⁊ quacunq̃ hora aliq̃d accidit ei fugit ex eo quod ipſi accidit:deinde apparet:⁊ dicitur beſtiola aliter non quieſcens:⁊ diciť eſſe vulpis ab amatu: veruntamen magis ſimilia noſtro loco ſunt duo prius dicta
Eda lignum eſt aptum ad incendium
Edra.i.fortis ſolutio capitis
Edraſon .i.anacardus
Edera dicitur q̃ꝛ libenter a capris editur: ⁊ ideo ſm̃ Diaſco.alique ſunt earum ſpecies que nõ habent cum ea ſimilitudinẽ:niſi quia dicunt edere quia libenter hirci caprarũ eas edunt:ſicut ẽ barba hircina:⁊ roſa canina:vt apparet in.l.ciſſos
Edemul.i.feniculus Edegarad.i.roſa
Edioſmon.i.menta Edioſmũ idem
Edioſmus idem Ediantos.i.viola
Edinus britãnus .i.gagatis lapis
Ediſie.i.apoplexia Ediſemelic.i.corona regia
Edipnea.i.ſpinacia Edon.i.philomena auis
Edonea.i.almea Edoracia.i.cicorea
Edudinum .i.vipra ſerpens
Edulcus .i.merulus auis

Educien .i.marubium
Efrention .i.friſille
Effelide vel ephelide.i.macule que fiunt in vulti/
bus mulierum ex ſole vel aboꝛſu. Diaſ.cap. de lo
thos.ꝛ cap.de amigdalis.ꝛ cap.de ficubus.

Cap.234.

Ifemereon eſt apud Di
aſco.cap.effe
mereon:quem multi irim agreſtez vo
cant.folia ꝛ haſtam ſimilia lilio habet
ſed tenera:ꝛ floꝛes albos:ꝛ minoꝛes:ꝛ ſemen mol
le.radix eſt ei groſſa vt digit⁹.ꝛ virt⁹ eſt illi ſtipti
ca:ꝛ odoꝛis boni.naſcit̃ i loc| vmbꝛoſis ꝛ ĩ ſiluis.

Poſſe.Diaſ. Radix eius decocta
in oꝛe retenta dolo
rem dentium mitigat.folia vͦ eius in vino deco
cta ꝛ cataplaſmatibus impoſita tumoꝛes ꝛ duri/
cies ſpargunt.

Effemon eſt apud diaſ.gdaz bulb⁹ quẽ vocat col
ticon:ꝛ eſt ſpecies hermodactili venenoſa
Effebeuros.i.habens ſeptẽ coſtas:ꝛ eſt plantago
quoniam in folijs ſuis ſunt ſeptem coſte
Effialte .i.incubus
Effilis Paulus cap.de maculis faciei: eſt nomen
vnius ipſarum
Effimera febris que a Gal.in epiſtola ad Glauco
nem exponitur ſimplex vnius diei.ſ.nam effime/
ris grece vnius diei operatio eſt quotidianum
vel diurnũ dicere poſſumus:vt effimeron cibus
vnius diei:vel aliud tale dianum.ſ.vnius diei: vñ
effimerides vocant annalia que dietim ſcribũtur
.i.acta cuiuſq; diei:affimerinos vͦ quottidian⁹ di
citur.ꝛ hec oĩa ab imera qḋ ẽ dies veniunt
Egarion.i.cymbalaria Egabael.i.pſilliũ
Egagios.i.verruca Egeoꝛeſini.i.acoꝛus
Egena.i.locus apud extremitatẽ oculoꝝ
Egelidam.i.tepidam quaſi non gelidam
Egregoꝛſis .i.vigilia
Egilopa eſt apoſtema intra magnuz angulũ ocu
li ꝛ naſum.ſ.fiſtula que anteq̃ diſrumpatur anti/
los vocatur:ſ; demoſthenes antilops inquit ẽ egi
lops.ſ.collectio circa angulum maioꝛẽ oculi quẽ
ſi ꝓpter humoꝛem tenuerit clauſum ꝓpꝛio noie
antinops a pluribus vocatur.ſi aũt inflatione eua
cuata digitis impꝛeſſa paruo recedens reuertitur
egilops a pluribus appellatur:ſed antinops a vi
cinitate oculi nomen accepit .egilops vͦ a ſimili/
tudine capraꝝ que ſm angulos oculoꝝ naturales
videntur habere inflationes

Cap.235.

Egilops grece. vel egilopa:
arabice quſir : vel
danſir:vel dolara:latine vͦ auena. de
qua Diaſ. duo facit cap.Capitulũ qḋ
incipit egilops:herba inquit eſt que folia ſimilia
habet triticeis foliis :ſed mollia :ꝛ ſuperi⁹ capitel
lum eſt.ſeminis eius grana ſũt obꝛuſa:duo vel tri
a tunicis veſtita.flos eſt ei ſicut capitellus albus:q
cum farina mixtus omnes tumoꝛes curat:ꝛ egilo
pas :ꝛ ob hoc nomen accipit.Aliud capitulũ inci
pit.Auena:ſiue vt greci dicunt egilops ꝛc̃.ꝛ idem
dicũt ambo illa capitula.erroꝛ fuit trãſlatoꝛ|.Pli
nius cap.de auena ſiue ut greci egilops:herba eſt
que creſcit in ſegetibus cũ folijs tritico ſimilibus
ſimplicibus quidem:ſed hirſutis cũ tenui calamo
habenti in ſũmitate tribus tegminibus ambitũ ex
quibus ariſte ſimi
les capillis extant.

Sera. li.ag.ca.quſir auct.
Diaſ. Auſir ſiue
cauſir:vel dolara.i.auena:eſt herba cui⁹ folia ſũt
ſimilia folijs frumenti:niſi quia ſunt mollioꝛa.ꝛ ĩ
ſũmitate calami eius eſt ſemen duabus vel tribus
tunicis veſtitum:a quibus exeunt ariſte ſimiles ca
pillis in ſub
tilitate.

Poſ.Gal. vi.ſim.phar.c.
de egilops. ſa
poꝛ eius eſt acutus parũ ꝛ acris.ꝛ virtus eſt diafo
retica ſic q̃ rſoluit apoſtemata dura.ꝛ ꝯfert fiſtu
lis que ſint iuxta oculum que egilope vocantur.ꝛ
quando fit cum ea emplaſtrũ cũ farina curat ſca
biem:ꝛ reſoluit apoſtemata dura.eſt aũt vtcunq;
ſtipticitatem habens:vt ꝛ diarijs que ſm ventrem
conferat.Et idem li.i.de cibis cap.de auena.Aue
na eſt cibus ſubiugalium non hominũ: niſi foꝛte
alicubi fameſcentes extreme cogãtur ex hoc ſemi
ne panem facere.extra famẽ aũt per aquã elixum
comeditur cũ vino dulci:aut melle cõſimilit̃ thy
ſe.caliditate aũt ſufficiente participat conſimilit̃
illi:q̃uis non ſimiliter illi durum exiſtens: ꝓpter
quod alimentũ minus exhibet coꝛpoꝛi.ꝛ aliter aũt
indelectabilis eſt qui ex ipſo fit panis:non tñ retẽ
tiuus ventris:aut pꝛouocatiuus vt pꝛius: ſ; in me
dio ſm hoc oꝛ
dinatus eſt.

Sera. Mollit duricies.ꝛ iõ
ad egilopas farina ei⁹
cataplaſmatibus cõmixta congrue facit. Itez ſuc
cus eius ſeruatus farine admixtus ſextarij in pa/
niſculos redigit̃:ꝛ iterũ reſoluitur aqua in ſucci q̃
litatẽ:qñ vſus eius eſt neceſſarius.vires aũt ha/
bet leuiter ꝛ efficaciter relaxantes:ꝛ ad omnes tu
moꝛes facientes.

Egilo.i.popul⁹ arboꝛ Egine⁹.i.capꝛificus
Egikeras.i.capꝛicoꝛnu Egios.i.ſim⁹ capꝛ⁹
Eggi .i.acoꝛus
Eglianchis.i.augmentatio anguli oculi
Egritudo in qua eleuatur cutis.i.lepꝛa
Egritudo diuretica eſt opilans vias epatis ꝛ vri/
ne:vnde diureticum.i.diu in renibus retentũ.hoc
vocabulum ponitur in littera haſab deſice
Egritudo murachia.i.hypocondrij
Egoceron ſm Diaſ.vocant quidam farinã fenu
greci cap.de fenugreco.ꝛ egoceron eſt ſpecies tri
folij quod vocatur trifolium egoceron: vt appa/
ret in littera handachucha
Egron eſt fauus:ꝛ accidit in cute capitis
Egurion eſt ſpecies citrulli habens foꝛmã longez
Eguſeif.i.melilotum Eguſariõ.i.fragraria
Ehaſuc quid eſt.l.l.eaſuc
Ehabria.i.almea Ehaſilos.i.mille foliũ
Ehua.i.trifoliũ Ehualidos.i.ſemen geneſtre
Ehuarida .i.peucedanum
Ekkauſis.i.arboꝛ Ekaumo.i. incẽdiũ
Ekkalfea eſt herba camphoꝛata

Ekeletrum .i.karabe
Ekeletbrũ.i.electuariũ Ekteticuos.i.tabefactus
Ekilios .i.lilium ſiluestre
Eklisis.i.diſſolutio vel defectus
Ekpis idem quod ſupra
Ekptuſis.i.ſanies catefreſis.i.ſanguis putredo
Ekptidicos .i.ſaniẽ faciẽs
Ekopos .i.vermicularis
Ekbopis.i.defectus Ekpton.i.expuo
Elacterium.i.ſucc⁹ cucumeris agreſtis: vñ elacterium in verbo exemplari Diaſ. eſt ſuccus fructus cucumeris agreſtis: ſed maturi eligẽdi ſunt: vt pũcti poſſint humorem emittere: qui cucumeres collecti vna nocte ſunt dimittendi: ⁊ alia die cribrum ſuper vas ponere: in quo cucumeres ſupradictos ponis ſingl'os acu pungis: ⁊ panno preſſi exſuccãtur: ⁊ expreſſi in alio vaſe mittendi ſunt: ⁊ hũc vocamus electerium. virtutes eius quere in .l. reſo
Electerides ſunt cucumeres agreſtes: taʒ ipſe fructus ꝙ ei⁹ herba. Itẽ elactarides vocãt catapuTie
Eladin rodinum .i.olem roſeum
Elamep.i.vua — Elaſac.i.armoniacum
Elarna .i.granum
Elaſion.i.ceruaria: ⁊ eſt elaſos boſcos
Elapinum .i.criſantinum
Elacia eſt excreſcentia in palpebris rotunda albida perſpicua ſimilis lapidi grandineo
Elaſos boſcos.i.herba quã Diaſ. vocat ceruariã vel ceruicellum. ⁊ Gal. vi. ſim. phar. capi. elaſos boſcos. Elaſos boſcos calide ⁊ ſubtilium partiuʒ eſt virtutis: ⁊ ideo eſt exſiccatiuum ſm ſecundaʒ ſbſtantiam
Elaſon idem Elaſos.i.ceruus

Cap. 236.

E**latinus. Diaſ.** cap. elatinus. Elatinus hʒ folia ſimilia elixine: ſʒ minora ⁊ rotũda: ⁊ aſpera: haſtas tenues duobus palmis longas: q̃nq; aut ſex ex vna radice habens folia plana: guſtu ſtiptica. naſcitur locis cultis ⁊ in agri[s]
Plinius capi. elatin. Elatin ramulos habet quinq; aut ſex tenues: ⁊ oblongas: folia quaſi piloſa ⁊ ſtiptica. **Gal.** vi. ſim. phar. Elatin mediocriter eſt infrigidatiua ⁊ ſtiptica.
Poſſe. Diaſ. Folia ei⁹ in cataplaſmatib⁹ adhibita polenta rheuma oculoꝝ ⁊ tumorem ꝓhibet. ⁊ elixatura eius bibita dyſentericis mirifice medicatur. Plinius: folia eiuſ in fomento lachrymas ſtrigũt
Elatis Alexãder ca. de paralyſi: ⁊ agyro: ⁊ elatis acopum.i. mitigatiuum ex agyro mixtũ ⁊ confortatiuo: ⁊ elatis.i. ſtipticis infrigidatiuis cum temperamento
Elangeranda .i.terreſtria
Elbair .i.oua
Elcalmibat .i.terbentina
Elchai .i.ſatyrion
Elbanachid .i.racemus
Elbanakid idem

Elkalibac .i.terbentina
Elkamac .i.granum
Elkabutim.i. gũmi albotin: ⁊ eſt terbentina
Elkalibakia.i.auena Elkta.i.vlcera
Elua .i.enula
Eleo.i.trabo: inde cateltica virtus. ſ. ſubtractiua. i. virtus retentiua: que ſtatim ſequitur poſt appetitiuã: ſed aliatica dicitur digeſtiua: ⁊ interpretatur imutãs. ⁊ eleo ſimiliter dicitur oliua: vt apparet in littera propria
Eleos paleon.i.oleũ vetus — Elea.i.oliua
Eleas dracin.i.gũmi oliue — Eleon.i.oleum
Eleborites.i.centũneruia Elenalan.i.galanga
Elermas.i.auripigmentũ Eleps.i.cicer
Eleniabin .i.conditum
Eleodin rodeum .i.oleum roſeum
Elili caſmoboro .i.gũmi zappini
Elelica albutimo .i.gũmi terebinthi
Eleliſſagus quid eſt. l. l. eliſſagus
Electuarium .i.mollis ſorbitio
Elegne .i.elatin vel elatinus
Elezuzi.i.paſſio quando aliquis impetuoſe caput mouet quando loquitur: vel quando ſilet: aut facit ſtrepitum ore cuʒ loquitur repetendo idẽ verbum improprie: vel cum aliquis loquitur ſecum vt recordetur
Eleni.i.tediũ vel triſticia de futuro: ⁊ facit vigilãs
Eleſer.i.vitis Eleſen idem
Elegia eſt ſpecies calami aromatici
Elenea eſt ſecunda ſpecies lauri que dicitur ſigillum ſalomonis
Eleas darchi .i.gũmi oliuarum
Eleboritis .i.centaurea minor
Elecorum .i.lapis lincis
Eleſion ſm Diaſ. dicitur tertia ſpecies ſemperuiue que azion dicitur: vel aiſdon

Cap. 237.

E**leboſcos** id eſt ceruicellũ ⁊ ceruaria. **Diaſ.** capit. eleboſcos. herba eſt quam aliȷ̃ alaſion dicunt latini v̾o ceruicellum.i. ceruariam. virgam habet feniculo ſimilem: que virga nodis eſt plena. folia eius duobus digitis ſunt lata ⁊ oblonga ſicut terebinthi: aſpera: ⁊ fragilia. virga eius ex ſe multos emittit ramulos: in quibus capitella ſunt aneo ſimilia. radix eſt illi duobus digitis longa: ⁊ lata: ⁊ alba: ⁊ odorata apta eſcis. virga predicta a multis comeditur. **Poſſe. Dia.** hanc herbã cũ cerui comederint cornua deponere dicuntur: quare ⁊ ipſa cornua venenis occurrunt. ſemen eius cũ vino bibitum ſerpentum vexationeſ curat.
Eleuprepicoron .i.centaurea
Elephas eſt ordeum infuſum: ⁊ ẽ quidã potus

Cap. 238.

E**lectrum** ara. gre. gagates: latine v̾o karabe. karabe eſt gũmi arboris: vt gẽma vñ anuli fiunt. vnde electrum ſuccinũ ka

rabe ſub eodem ponũť:q̃ electꝝ eſt karabe ⁊ ſuc
cinũ eſt karabe. vnde habemus ab Alexãdro ca.
de dyſenteria trociſcos dialectꝝ. Itẽ Seruius ſu
per bucolicon Uirgilij in egloga paſtoris dicit ꝙ
electrũ eſt poſt ſuccinũ. Itẽ caſſius felix tractatu
de trociſcis dicit trociſcos de ſuccino:⁊ eſt electꝝ
⁊ deſcribit trociſcos d̃ karabe. ẽ aũt gũmi arboris
dicte a Diaſ. agyros:⁊ eſt ſpẽs populi arboris:vt
patet in illo cap. agyros. vꝝ aliud facit cap. de po
pulo diuerſe ſpeciei ab illo: ſicut etiam Auicẽ. vt
infra in alia littera ſaſ patebit. duo facit ca. d̃ haur
qd̃ idẽ eſt qd̃ agyros. ſed in arabico eſt haur: que
cap. idẽ ſunt cũ hiſ Diaſ. qd̃ aũt Diaſc. dixit agy-
ros: Auic. dicit achiroſa corrupte:vel achiros: vt
in arbico. ⁊ dicit ꝙ eſt haur romanũ. in alio autez
cap. dicit ꝙ gũmi illius arboriſ que diciť haur ro
manum di- **Diaſ.** cap. de agyros circa finẽ
ciť karabe. aliqui perhibent huius
arboris lachrymũ in rodanum diſtillatũ ⁊ coagu
latũ ſuccinũ facere. i. karabe. Ouidius tñ li. ij. me
thamorphoſeos in eridanuz electrum ex populis
manare dixit. ſed Plinius poſt longam improba
tiõem fabulaꝝ Ouidij ⁊ alioꝝ. certũ ẽ eſſe electrũ
gigni in inſulis ſeptentrionalib⁹ oceani:⁊ a germa
nis appellari gleſſuz. itaq; a noſtris vnam inſulaꝝ
ob id gleſariã appellatã germanico ceſare ibi claſ
ſibus rem gerente auſtrauiam a barbaris dictam
naſciť aũt medulla pinei generis arboribuſ:vt gũ
mi ĩ ceraſ reſina pinei erũpit humoris abundan
tis:denſatur rigore vel tẽpore aut mari. cũ vͦo itu
meſcens eſtus rapuerit ex inſulis certe in littore
expelliť ita volubile vt pendere videať: qd̃ arbo
ris ſuccũ eſſe etiã noſtri credidere:ob id ſuccinuz
appellãtes. pinee aũt arboris eſſe indicio empine⁹
ĩ attritu odor. ⁊ quod accenſum tede modo ac ni
dore fragrat:ita naſci etiam ⁊ in india certũ ẽ. Ar
chelaus gregnauit ĩ cappadocia illinc pineo cor
tice inherente tradit aduehi rude:⁊ parũ infra di
ſtillante argumento quoddã intuſ tranſlucez aut
formicas:aut culices laceratos adheſiſſe muſceo
non eſt dubiũ:⁊ induraſceret ⁊c. Et infra ceterum
attritu digitoruz accepta vi caloris attrahunt in ſe
paleaſ ⁊ folia arida:⁊ leuia:ſicͭ ⁊ magnes lapiſ fer
rum ⁊c. Arbor huius gũmi qd̃ eſt karabe gre. vo
catur agyros:⁊ eſt populi ſpecies per Diaſ. ara.
vͦo ſm Sera. vocať laurcuma:ſm Auic. vocatur
haur romanum:vel haurũ latine: quod ſm ara
bes ſonat **Hal.** li. ij. de eo duo facit cap. vnuz
haur. de hauro cui conſonat ca. de
populo arbore. aliud de haur romanum cui cõſo
nat cap. de agyroſ:qd̃ etiã exponit Diaſ. ꝙ eſt po
pulus arbor. ⁊ Auic. dicit ꝙ eſt achiroſa volẽs di
cere agyros. ſed in arabico eſt achiros:cui⁹ gũmi
ut dicit Auic. eſt karabe. ⁊ Diaſ. dicit ꝙ ex arboř
ſuccinum naſcitur: ſm quoſdã ⁊ in rodanũ diſtil
lat:⁊ ipſum eſt electrũ:vt oſtenſum eſt ſupra in ele
ctro ⁊ in karabe. due ğ videntur eſſe ſpecies hui⁹
arboris. vna ca. cõplexionis:alia fri. ſicut p vtrũq;
tex. colligitur:q̃ q̃ apud Diaſ. cap. de agyros ſit p
mixtũ cum alio cap. cuius error vel a tranſlatore
vel a ſcriptore ꝓceſſiſſe ꝓhibetur per teſtimoniuz
Sera. ex dicto Diaſ. ĩ vtroq; cap. aliud ꝑterea ca.
facit Auic. de hac eadẽ qd̃ incipit:nux romana di
citur acruſex. ſ. in arabico:⁊ eſt achiros ⁊c. Ibidẽ
ſicut de haur romano:⁊ error contingit ob ſimili
tudinẽ litterarũ huius noĩs haur. io. ⁊ leuz. io. q̃a
non differunt niſi in punctis. Itez error fuit:⁊ ab
eodem tam in ca. de karabe:vbi dicit: q̃ eſt gum
mi arboris dicte nux romana:⁊ debuit eſſe haur
Itẽ error inueniť in quibuſdã ſynonymis:agyroſ
inquit eſſe leum romi. i. nux gallica: vbi erat leum
debuit **Diaſ.** cap. de agyros. i. populuſ ar
eẽ haur. bor quaz alij leũ dicunt:cale
facit fortiter:humectat aũt mediocriť: ⁊ leptome
ris **Hal.** vi. ſim. phar. cap. de populo argyra
eſt. ſiue populi floreſ ca. ſũt vͥtute ex ter
tia abſtantia a tẽperatis. in ea vͦo que exſiccãdo ⁊
humectando differentia breui ab eucratis: ⁊ me
dijs acceſſerunt verſus ſiccius. eſt aũt ſubtiliũ par
tium magis q̃ groſſarũ:ſed ⁊ frondes eius ſiles
ſunt floribus:niſi q̃ per oĩa debiliores: ⁊ min⁹ ef
ficaces. ⁊ reſina eius eiuſdẽ vͥtutis eſt cũ florib⁹: ⁊
adhuc calidior. Seminũ vero ſubtiliũ partiũ ma-
gis:necnõ deſiccatiuum magis q̃ reſina:⁊ flores
non valde nota **Sera.** li. agg. cap. haur ro-
aliqd̃ calidum mi auct. Hal. vi. ſim.
phar. haurcuma vel haur romi. i. arbor karabe.
complexio eius eſt compoſita ex ſubſtãtia aquea
tepida ⁊ terrea ſubtili:⁊ ꝓpter hoc accidit ꝙ ſub-
ſtantia eius eſt compoſita. ⁊ in roſis hui⁹ arboris
eſt ſubtilitas pluſq̃ groſſicieſ. ⁊ vͥtus ei⁹ eſt cali. in
tertio gradu. ſed deſiccatio ⁊ humectatio non ſũt
in ea multũ:vꝝ declinat ad ſiccitatẽ paululũ. ſed
gũmi eius eſt karabe. vͥtus eiuſ eſt ſimilis flori ei⁹
niſi q̃ eſt calidior parũ. ſemen eius ſeu fructus eſt
ſubtilioris ſubſtantie q̃ gũmi:⁊ maioris deſiccati
onis. ⁊ eſt hoc plus q̃ flos eius:niſi q̃ nõ eſt mul
te caliditatis. ſed floris vͥtus eſt ſicut roſe eius:niſi
q̃ opatio eius eſt debilior operatione ipſius. ⁊ dr̃
ꝙ gũma haur que naſciť iuxta flumiũ nili conge
latur ibi:⁊ eſt illud quod diciť alapton:⁊ quidaz
nominant ipſũ arſopodon:⁊ eſt karabe. ⁊ hoc gũ
mi quando frangitur ꝓcedit ex eo odor bonus. ⁊
color eius eſt ſi **Auic.** li. de virib⁹ cordis. ka
cut color auri. rabe ca. ẽ in primo ſic.
in ſecũdo. aliqui volunt ꝙ ſit fri. Paulus cap. de
karabe. karabe eſt gũmi arboris haur romi: ⁊ ca
lefacit caliditate tpata cũ pauca frigiditate. Bul
caſim eben abẽ azarin li. qui diciť ſeruitor. karabe
ſic aſſatur ⁊ cõburit:oportet ꝙ frangas karabe ĩ
fracturis paruis:⁊ aſſa vna vice vł duab⁹ ⁊ ſerua
ſ; cõbuſtio eius eſt in hunc modũ: Accipe ollã fi
ctilez ⁊ pone karabe intus ⁊ claude os eius cũ lu
to ⁊ pone in igne vna nocte:deinde extrahe ⁊ vtẽ
⁊ te- **Poſſe. Diaſ.** Corij eius. ʒ. i. bibi
re. ta ſciaticis medeť
ſtrangurijs ſubuenit. multi dicunt ꝙ bibita cũ vi
na burdonis generare non ꝑmittit. folia ei⁹ bibita
poſt purgationẽ menſtruoꝝ ſimili modo ꝯceptũ
minime admittit. Itẽ ſuccus folioꝝ ei⁹ doloři au

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

rium ſubuenit.ſuccus eius ſeminis melle mixtus
caligines oculoꝝ detergit. Item folia eius cū ace
to vt cataplaſma adhibita podagricis medent̄.re
ſina vͦ eius malagmatibus neceſſarie miſcet̄. ſe
men eius cū aceto bibitū epilepticos curat. gūmi
eius qͦd dicit̄ karabe tritū ⁊ bibitū ſolutiones vē
tris cōſtringit.⁊ ſtomachum reficit. ⁊ fluorē ſan
guinis re primit. **Auic.** habet ꝓprietatē confortādi
cor:⁊ letificandi: ⁊ repelēdi
cardiacam:⁊ forti ficandi ſpiritus. **Ser.** cap.karabe.karabe ſu
mitur in potu ⁊ ꝓhibet curſum humiditatum ad ſtomachū.⁊ abſtrin
git ventrem:⁊ ſtomachū:⁊ confortat eum.⁊ abſci
dit fluxum ſanguinis.⁊ qn̄ cortex huius arboꝛ in
ciditur minutim:⁊ ſeminatur in letamine oꝛiūtur
ibi toto anno fungi ad comedendū. Paulus.kara
be eſt gūmi arboꝛis haur romi:quod quando bi
bitur retinet fluxum ventris ⁊ ſtomachi:⁊ ſangui
nem vndecūqꝫ fluit.⁊ putant quidā ꝙ ſit ſandara
ca:⁊ dicūt ꝙ karabe ſodoma huius eſt gūmi ⁊ eſt
gūmi funeris:eo ꝙ latini ponebant ipſū ſuper coꝛ
poꝛa defunctoꝝ.Et idē auc Albugerig. Caliditas
eius eſt temperata cū pauca frigiditate ⁊ habet pro
prietatē retinendi ſanguinē: ⁊ ꝓprie in tenaſmone
⁊ confert cardiace:⁊ ſtringit ventrē. Et idē aucto.
Bedge.karabe ca.eſt:⁊ retinet ſanguinē vndecū
qꝫ fluentē.Et idē.auct. Alcanzi ſuſpendit̄ ſup apā
ta:⁊ cōfert.⁊ eſt frigidū ⁊ cōfert cardiace:⁊ ſputo
ſanguinis:⁊ fluxui eius a narib⁹. Et alias virtutes
inuenies in.l.lapis gagatis

Elecemium .i.lilium
Eliodes eſt ſpecies ſanici
Eleomeli: ⁊ ameli ē oleū dulce ſpiſſū valde ſicut
mel: ⁊ extrahit̄ de quadam arboꝛe ⁊c.l.l. aumeli
Eleon .i. oleum oliuarum
Elepeon .i.mezereon
Elepnium idem
Eleſini .i.paritaria
Eleſini idem
Elexeon idem
Elexim idem
Eleti.i.gazati:⁊ eſt eupatorium
Elenantia.i.inflatio crutis et pedum
Elenium .i.ellenium
Elbelum .i.butirum
Elchei eſt locus vbi ceruix doꝛſo coniungitur
Elkemac .i.granum
Elleboꝛum mellinum.i.nigrum
Elleboꝛus melan idē Elleboꝛites.i.cētaurea
Elleboꝛelentum.i.velatrū:⁊ eſt elleboꝛus
Elleben.i.lac Cap.239.

ELlenium gre.ara. raſin: vel
ilſaran:lati.vͦ enu
la campana. **Sera.** li.ag.cap.raſin auc.
Dias. Raſin.i.enu
la.nominant eam quidam zinziber.⁊ hꝫ folia ſiſ'a
folijs plante que dicit̄ flomos:niſi qꝛ ſunt aſpioꝛa
⁊ longioꝛa eis.⁊ habet ſtipitem magnū.⁊ folia ei⁹
non eleuant̄ a terra:ſed extendunt̄ ſup faciē tre
⁊ hꝫ radicem magnā boni odoꝛis:cui⁹ ſapoꝛ habꝫ
acuitatem:⁊ eſt rubei coloꝛis.inuenit̄ aūt planta q̄
oꝛitur ſicut ireos:⁊ eſt ſicut ſerpentaria.⁊ naſcit̄
in locis montuoſis ⁊ humidis:⁊ in hoꝛtis. euellit̄
aūt radix enule in tēpoꝛe eſtiuo:⁊ deſiccatur.⁊ eſt
illō qͦd ex ea adminiſtratur:⁊ ē in babylonia.alia
ſpecies enule:⁊ eſt planta habens ramulos longi
tudine vnius brachij qui extenduntur ſuper terrā
ſicut ſerpillum.⁊ habet folia ſimilia folijs lenticu
le:niſi quia ſunt lōgioꝛa ⁊ plurima ſuper ramos
ipſos.⁊ habet radices paruas citrinas:quaꝝ groſ
ſitudo eſt ſicut digitus medius.⁊ ſubtilioꝛ pars ra
dicis eſt ſubtilioꝛ ſupioꝛi pte ei⁹ ⁊ ſup ipſaꝫ ē coꝛ
tex niger.naſcit̄ vͦ in locis maritimis.vtus ē eius
ca.⁊ hu.⁊ eſt in ea caliditas ſupflua indigeſta.

Dia. cap.de ellenio ſm tranſlationē noſtrā
ellenium multi ſimphitū vocant: alij
vͦ batum:alij vͦ flomū:latini vͦ enulam vocant
folia hꝫ flomo ſiſ'ia anguſta:⁊ mollia: ⁊ oblonga
non creſcentia in altum.⁊ ſup terram late diſten
dūtur. radix ē illi ingēs ⁊ odoꝛabilis:⁊ rufa:⁊ viſ
cida:guſtu non ſuauis.frutex eſt ſimilis lilio.thyꝛ
ſum hꝫ albū:in cuius ſūmo flos eſt auroſus ⁊ mō
tuoſus.⁊ vmbroſis naſcitur locis ⁊ humidis:⁊ in
hoꝛtis. Cratebras etiā ꝓhibet egyptū habere alteꝝ
ellenium:qͦd hꝫ vḡgas longitudine vnius cubiti ſu
per terram poꝛrectas:herpillo ſimiles:folia vt len
ticula:ſed plura:⁊ longioꝛa circa eaſdē vḡgultas.⁊
radices ſunt illi minoꝛes:⁊ viridioꝛes in ſoliditate
vnius digiti minoꝛis:quaꝝ ſuperioꝛ pars groſſioꝛ
eſt ad vnum deducta in tenuitate cū coꝛio nigro
naſcit̄ in maritimis ⁊ in ſiccioꝛibus locis.moꝛſib⁹
venenatis radix ei⁹ bibita medetur. **Gal.** vi.ſim.phar.cap.el
lenium:ſiue timmal
lium:ſiue enula cāpana.hec planta radix maxie
vtilis eſt ad ſtatiꝫ in pꝛimo aggreſſu calefaciendū
⁊ ideo dicendū eſt eam nō certitudinaliter calidā
⁊ ſiccam ſicut nigꝝ piper:⁊ albū:imo cū hmidita
te ſupflua:⁊ ideo electuarijs que fiunt ad educen
dum viſcoſos ⁊ groſſos humoꝛes exiſtentes ī tho
race ⁊ pulmone cō uenienter miſcet̄. **Posse. Sera.**
virt⁹ ei⁹ eſt que adiuuat ad excreandū groſſos hu
moꝛes ⁊ viſcoſos a pectoꝛe:⁊ pulmōe. ⁊ calefacit
mēbꝛa egra egritudine frigida:ſicut ſciatica:emi
granea.⁊ confert fluxibilitati mēbroꝝ que fit ab
humiditate.⁊ qn̄ bibit̄ decoctio eius ꝓuocat vri
nam ⁊ menſtrua. ⁊ confert coartationi ani: ⁊ at
tritioni neruoꝝ:⁊ tumoꝛibus:⁊ moꝛſibus veneno
ſis ꝓpter ſui caliditatem.folia vͦ eius quando co
quunt̄ cū vino ⁊ fit inde ēplaſtꝝ cōfert ſciatice. ⁊
qn̄ radix eius cōficit̄ cū rob eſt bona ſtomacho.
⁊ q cōficiunt eā deſiccant prius:deinde fundūt in
aqua ⁊ terunt ⁊ ponūt in rob:⁊ r̄ponūt. Humayn
ex verbo Yppo.enula aufert iram ⁊ triſticiam:⁊
foꝛtificat os ſtomachi.⁊ mundificat pectus.⁊ pro
uocat ſupfluitates que ſunt in venis per vrinam ⁊
menſtrua:⁊ ꝓprie. **Gal.** Ellenium miſcet̄ cuꝫ
vinū qͦd fit cū ea. electuarijs que fiunt
ad educendum viſcoſos ⁊ groſſos humoꝛes exi
ſtentes ī thoꝛace ⁊ pulmone.⁊ calefaciūt eas par

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ticulas que frigidis ⁊ diuturnis paſſionibus mo-
leſtant̄ ſicut ſunt quidā ſciatice: ⁊ emigrance: ⁊ ꝺū
nne paſſiones articloꝝ ꝑpter frigiditatē.
Diaſ. Ellenium eſt ꝟtutis feruen
tis ⁊ mictualis. radix eius eſtate foſſa ſiccat̄. aqua
elixature eius vrinā ꝓuocat. menſtruis īperat ſo
lutione. radix eius contuſa addito melle vt electu
ariū tuſſim ſedat. ⁊ ortonoicos curat. morſibus ve
nenatis occurrit ⁊ medetur. folia vō eius tūſa ⁊ ca
taplaſmatibus adhibita ſciaticos ſanāt. Itez folia
ex vino cocta ⁊ renibus impoſita coxioſos emen-
dant. multi vero eadem folia ſicca ſale addito ⁊
dulcore ꝓcurant cibū pro ſtomachi ſalubritate: q̄
quidem cū ſale ſiccanda ſunt: vt ex capparo cibi
fieri ſolent. ſuccus eius cū ruta tuſſientibus ꝓdeſt
vrinā q̄ȝ ⁊ menſtrua ⁊ partum expellit.

Cap. 240.

Ellebor9

vel polirizō gre. ara. cherbachen lati. vō velatrꝫ.
Sera. li. ag. cap. cherbachen auc. **Diaſco.**
Cherbachen. i. elleborus: due ſunt ei9 ſpēs. albus ⁊
niger. ſed albus eſt planta cuius folia ſunt ſilia fo
lijs plantaginis ſeu folijs plante dicte blete agriō
.i. ſicle agreſtis: niſi quia ſunt breuiora eis ⁊ decli-
nantia ad nigredinē plus eis: ⁊ verſus rubedinez
aliquantulū tendentia. ⁊ habet ſtipitē quatuor di-
gitoꝝ: longū: rugoſū. ⁊ qñ incipit excoriari deſic
catur ⁊ putreſcit cito. ⁊ apparent circa ſtipitez ve-
lut capilli ſubnigri. hꝫ radiculas multas ſubtiles
egredientes ab vna radice paruas ⁊ oblongas ſi-
militer cepe longo. naſcit̄ montuoſis locis. ⁊ opor
tet ꝙ fodiat̄ radix ipſius plante: ⁊ reponatur tpe
meſſis. ⁊ melior ad colligendū eſt cuius planta ex
tenditur ſup terram extenſione moderata: ⁊ ē al-
bus facile frangibilis: multe carnoſitatis: non ha
bens acutas ſūmitates ſicut ſquinantum. ⁊ quādo
frāgit̄ euolat ex eo res ſimilis puluerī. ⁊ caro ei9
eſt ſubtilis ⁊ nō mordicat linguā mordicatiōe for
ti. ſed facit abundare ſalinā ad os. ⁊ caueatur a ni
mietate ſua: q꞉ ſuffocat. ⁊ melior ex eo eſt ille q̇ de
fertur ex terra que dicitur Italia. ſed ille qui eſt
ex cadechia eſt malus: ⁊ eſt planta ſimilis ſquinā
to: ⁊ eſt ſuffocans. ſed elleborus niger eſt planta
habens folia viridia ſimilia folijs dulb: ſed nigri-
ora. ⁊ eſt in eis aſpitas. ⁊ habet virgam breuē: ⁊ flo
rem albū cū aliquantulo purpureitatis. ⁊ eſt ſup
ipſam velut racemus in quo eſt ſemen ſimile gra
no cartami qꝺ hoīeſ denachibor: ⁊ denominās ipꝫ
ſcamonoides: eo ꝙ vtunt̄ ipſo in purgatione ven
tris. ⁊ habet radiclas mltas: ſubtiles: nigras: egre
dientes ab vna radice ſimiles radicib9 cepe. ⁊ qꝺ
de ipſo adminiſtrat̄ ſunt ille radicule. naſcit̄ in lo
cis aſperis: ſiccis: nemoroſis. ⁊ melior ex eo ē ple-
nus non conſūptus: nec extenuatus: cuius interiuſ
eſt ſubtile acuti ſaporis ⁊ pungens linguā.
Diaſ. cap. de ellebo ro ſꝫ tranſla-
tionē noſtram. Elleborus alb9 folia hꝫ ſimilia ar
nogloſſe: aut blete agreſti: ſed breuiora: ⁊ nigriora
⁊ modicū obtuſa. haſta eſt eis longa duobus pal-
mis: ⁊ rugoſa. ⁊ citius ſolet marceſci qñ ſiccari in
cipit. ⁊ ſicut capilli multi ex vna radice procedūt
ſicut virgule. naſcitur locis montuoſis. radix fodi
tempore arearū debet. vtilis eſt aūt alba ⁊ tenſa ⁊
fragilis ⁊ plena: ⁊ iuncoſa: quā cuz fregeris velut
fumū iactat: ⁊ albior deintus cū guſtu ea. non val
de ſalinam prouocans: plus accepta hoīez ſuffo-
cat. meli9 ē quirinaicō: ⁊ italicum. capadociuz his
albius eſt ⁊ tenue. Elleborus niger eſt pollirizon
aut melāpolion dicitur: q꞉ melāp9 filias ſuaſ amē
tes ex eodē curauit a mania herba. hec folia habꝫ
ſimilia platano viridia: ſed minora: vt affodillus
ſed diuiſa multis locis: ſed nigriora ⁊ aſpera. vga
eſt ei breuis: ⁊ floreſ albi: ⁊ purpurei in ſemate bo
truoſo ſimiles ginco. hec in antiquiſ tpib9 Scamo
noides dicebatur: q꞉ multi ea vtebant̄ in purgatio
nibus. hui9 radiceſ tenues ſunt ⁊ nigre ſicut cepul
le: quarū radicū maxīe vſus ē. naſcit̄ in lociſ aſpe
ris: ⁊ ſiccis: ⁊ agreſtibus. eligenda vō ē carne ple
na: que intra ſe habet album colorē: ⁊ guſtu viſci
dum ⁊ calidum. talis vō in parnaſo mōte naſcit̄.
Hal. vi. ſm phar. capi. de elleboro. Ellebori
ſpecies ponantur in tertio gradu cale
facientium ⁊ deſiccatiuū. eſt aūt ſm guſtū calidi-
or qui niger: ſuba marus aūt albus.
Aui. li. ij. ca. de elleboro. Elleborus ille qui niger
eſt ē fruſta inciſa: ⁊ eius acuitas fortior eſt acuita
te albi. ⁊ illi qui ipſum colligunt preſeruantur ab
eius nocumento comedendo allia: ⁊ bibendo vi-
num. ⁊ folia quidē plante eius ſunt ſimilia folijs
dulb: ſed ſunt vehementioris nigredinis q̄ȝ ipſa. ⁊
habet crus bene ad purpureitatē declinans. ⁊ eiuſ
figura eſt ſicut figura racemi. ⁊ in ipſa eſt fructuſ
⁊ habet venas ſubtiles nigras: ex cuiuſcunq̄ȝ ārūz
radice ſicut duo capita ceparū egrediuntur. ⁊ qꝺ
de eo adminiſtratur ſunt vene iſte. ⁊ oritur ſiccis
locis. melior eſt ille qui eſt medius inter veterem
⁊ nouum: ⁊ groſſum: ⁊ extenuatū: habēs colorem
cinericium. ⁊ qui eſt velociter fragibilis ⁊ non pō
deroſus: in cuius vacuitate eſt quoddā ſimile te-
le aranee: ſaporem habens acutū: ⁊ mordicans li-
guam. ⁊ bonū quidē qꝺ adminiſtratur eſt vt aſ-
ſumatur lignum paruū qꝺ eſt apꝺ radicē eius: ⁊
infundatur parua aqua ⁊ excorietur: ⁊ aſſumātur
cortices illius ⁊ exſiccētur in vmbra ⁊ adminiſtrē
tur triti: ⁊ cribellati. ⁊ potio eius ſunt tres carimet
⁊ melius eſt vt in potu det̄ cū petroſellino ⁊ dau
co. ⁊ quandoq̄ȝ dant̄ ex eo vſq꞉ ad duos aureos.
ca. eſt ⁊ ſic. vſq꞉ ad 2m. eſt ſolutiuus ⁊ ſubtiliatiu9
⁊ eſt fortis abſterſionis adeo ꝙ corrodit carnem
mortuā. ⁊ qñ naſcitur apud radicē vitꝭ fit ꝟtus ei9
ſolutiua. ⁊ de ꝓprietatibus quidē ellebori ē ꝙ ipſe
permutat corpus a ſua cōplexiōe: ⁊ facit q̄ȝ ac
quirere cōplexionē bonā iuuenilem. ⁊ multi ſunt
qui album elleboꝝ ſumunt ad vomendū. ⁊ nō fa
cit vomere ⁊ non ſoluit: ſed facit illud quod facit
vomitus: ⁊ ſolutio: ⁊ cōuenientia eius ad vires vi
rgines mulieres: ⁊ ad fortiores ⁊ adoleſcentes: ⁊
ad eos qui habent carnes teneras in corpe: ⁊ mlt̄

titudo ſanguinis eſt plurima.ꝛ non eſt cōueniens caſtratis neqꝫ mollibus. ꝛ ipſe quidem eſt conueniens in martio:deinde in ſeptēbri.verūtñ opoꝛtet vt ante ipſuꝫ pcedant tres dies penitꝰ in quibꝰ abſtineatur a comeſtione ꝛ potatione groſſoꝝ: ꝛ vt adminiſtrent ea que gaudere faciant: ꝛ delectari ꝛ vt euomat ꝛ eijciat pꝰ cenā duabus vicibus: aut tribus:deinde aſſumatur linitus ſup moꝛpheā ꝛc.

Jo.me. cap.de elleboꝛo.Elleboꝛus eſt arboꝛ algur:ꝛ ſunt eius due ſpecies nam alius eſt albus:alius eſt niger. niger incolumioꝛ ē albo: vnde minat albus accidentia timoris ꝛ tremoꝛis.niger vō acgrit ei iuueneſcentiam ꝛ incolumitatē.ꝛ ex eo qḋ magis eligit:ꝛ ꝓprie ē cuius ſapoꝛ eſt acutus:moꝛdicans guſtū:ꝛ habēs ſapoꝛem ſicut aſſarū ꝓprie:ꝛ quod eſt frangibile ꝛ medium inter ſubtile ꝛ groſſum :ꝛ mediū inter recens ꝛ antiquū.ꝛ mediū inter ponderoſum ꝛ leue:imo plus leue ꝙ̄ ponderoſum:ꝛ qḋ eſt leue carens aſpitate.ꝛ melioꝛ pars ipſius plāte eſt radix ipſiꝰ.ꝛ melioꝛ ps radicis ſūt fuſtes ipſiꝰ. ꝛ melioꝛ pars eoꝝ ſūt cutes ipſoꝝ. ꝛ meliꝰ tēpꝰ collectiōis ipſoꝝ ſūt ver ꝛ eſtas.albꝰ aūt minoris ē acuitatis:ꝛ moꝛdacitatis.ꝛ eſt eiꝰ moꝛdacitas nō apparēs ſubito. ꝛ eſt maioꝛis amaritudinis ꝙ̄ niger. in alijs autē ꝓprietatibus vt niger habet: ſed plus ō antiquitate ꝙ̄ niger patitur.niger eſt ca.ꝛ ſic.in tertio ꝛ eſt ſubtiliatiuus:ꝛ ſolutiuus:coꝛroſiuus carniū que fiunt in vlceribus. ꝛ dicit ꝙ qū naſcitur apō radicem arboꝛis ſunt fructus illius ſolutini. albꝰ vō ca.ꝛ ſic.eſt in medio tertij:ꝛ eſt ſimiliter abſterſiuus:moꝛdicatiuus:multiplicans vomitum:ꝛ faciens ſternutationem cū foꝛtitudine.albus coꝛpoꝛibus noſtri tpis moleſtus eſt:imo eſt eis ſicut venenum ꝓprie ꝓfocans.nigri aūt vſqꝫ ad tempoꝛa noſtra vtus eſt tolerabilis:licet adhuc difficile.inquit Hippo.moleſtus elleboꝛus his quoꝝ coꝛpoꝛa ſunt ſana.ars aūt ꝛ ſolicitudo in rectificādo: ꝛ in ꝓpinando quandoqꝫ cum opoꝛtet facere eiꝰ operationeꝫ incolumē.Jnquit filius zezar.fit tereniabin ſicut mel:ꝛ ſubmergetur in eo tepidum ꝛ ſubtile:ꝛ ex folliculis nigri partes conuenientes circiter octo hoꝛas.ꝛ extrahuntur ab eo ꝛ ꝓpinat tereniabin habēs virtutem ellebori. ꝛ conſimiliter fit de melle paſſularum.ꝛ quandoqꝫ ſubmergitur in iure gallinarum aut carnium ꝛ fit ſimiliter. ꝛ aliqui perfoꝛant radicem rhaphani: ꝛ intromittunt fuſum ellebori:ꝛ poſt diem auferunt ꝛ ꝓpinant rhaphanum habentem virtutē elleboꝛi: ꝛ quandoqꝫ infunduntur in oximelle: ꝛ fit ſimiliter:ꝛ quandoqꝫ in vino dulci: ꝛ quādoqꝫ in condito:aut in alio ex ſyrupis:aut robub.quandoqꝫ infunditur in iure galloꝛum aut carnium:ꝛ coquuntur in iure:poſtmodum autem kiſt aut oꝛdeum.ꝛ quandoqꝫ ſoꝛbetur ius ſolum per ſe.daucus autem ꝛ piper longum aniſum ꝛ petroſillinum ꝛ calamentum:ꝛ iſopus ſicca:ꝛ oꝛiganum: ꝛ aſce:ꝛ bonificant eius operationem. bene autem permiſcetur cum epithimo:ꝛ polipodio:ꝛ ſale indo ꝛ ſimilibus:confoꝛtant enim ſeſe.expellunt autem virtuteꝫ vtriuſqꝫ a coꝛpoꝛe aqua mellis aqua paſſularum ꝛ aqua oꝛdei:ꝛ ius galloꝛum ꝛ gallinarum cum oleis nucum ꝛ amigdalarum: ꝛ ſimilium.puluerem autem ellebori ſumere non eſt tutū.

Poſſe. Contra vermes aurium conficiatur modicum pulueris eius cum ſucco perſicarie ꝛ in auribus imponatur ſtatim exeunt.puluis eius ſuperpoſitus carneꝫ ſuperfluam coꝛrodit.contra furfures capitis ꝛ pediculos buliat puluis lupinoꝛum amaroꝛum in aceto:poſtmodum coletur: ꝛ colature admiſceatur puluis ellebori:vngatur caput per diſcriminalia poſtmodum lauetur.contra ſcabiē fiat puluis ex elleboꝛo albo bene trito.ʒ.i.ꝛ litargyrio bene trito.ʒ.ij.ꝛ oleum cōmune vel nucum in patella bene coquatur: ꝛ lithargyriuꝫ bene conficiatur cuꝫ aceto:ꝛ ponatur in oleo ad vltimū puluis:ꝛ inungatur patiens in balneo:nam valet multum contra lithargiam:ꝛ epilepſiam. ꝓuocatur ſternutatio ex puluere naribus imiſſo vel panno impoſito ad nares.

Diaſ. Elleboꝛus albus phlegma ꝛ omnes humoꝛes vomitu purgat.collyrijs nobilibus miſcetur. caligineꝫ ocloꝝ purgat.ſuppoſitū aboꝛſum facit. infantē in vtero occidit.ſternutamenta ꝓuocat.polente mixtus molli ſoꝛices necat.elixus cum carnibus citius eas madidas facit:nam niſi mixtus fuerit polente:aut ſiſamo:aut ſucco ptiſane:aut tapſie:aut mulſe:aut ſucco lenticule:aut niſi in pane coquatur dari nō poteſt:quia ſic ab antiquis inuentuꝫ eſt.Filon medicus doctiſſimꝰ ꝛ perfectiſſimus diligentia lōga ꝛ ratione ſcripſit:qua diſciplina elleboꝛus detur. multi vero in ſucco mulſe mixtuꝫ dant:poſtea dātes manducare illis qui hoc acceperint qui ſunt foꝛtiſſimi coꝛpoꝛe:vnde datum diſciplina ſuperiori nullam offocationem facere poteſt .cum aceto mixtus:ꝛ collyrium factum ꝛ ano ſuppoſitū nauſeam pꝛohibet.ellebori vero nigri radix accepta choleram ꝛ phlegma,per ventrem purgat.alij ſcamoneam ꝛ ſal miſcent.ʒ.i.multi cum viſcel is eam coquunt.multi cum lenticula:nam ſic accepta vētrem purgat.purgatio illa melācolicis:epilepticis arteticis ꝛ paralyticis medicatur.ſuppoſita menſtruis imperat.aboꝛſum facit.fiſtulas purgat impoſita:ꝛ poſt triduum tollatur.ſurdis auribus impoſita reddit auditum.poſt biduum aut triduum eiecta ſcabiem purgat.mixta libanotidi cere: ꝛ pici liquide:ꝛ oleo citrino aceto addito ſola vt cataplaſma impoſita maculas omnes coꝛpoꝛis tollet lepꝛas omnes:ꝛ zernas limpidat.ſcabies curat in aceto cocta ꝛ gargariſmo accepta ſeu adhibita doloꝛem dentium mitigat.miſcetur ꝛ ſtipticis medicaminibꝰ mixta vino ꝛ polline oꝛdei.ꝛ vt cataplaſma adhibita hydropicis preſtat effectum.ꝛ ſi lino fuerit inſerta ꝛ vino merſa vinum catarticum reddet.aqua in qua fuſa fuerit ſi domui aſpergatur muſcas ꝛ pulices necat.hoc cum foditur celeriter fodi opoꝛtet: ꝙ tarditate fodientis viſuꝫ hebetat aut doloꝛem capitis cōmouet.nā plurimi foſſoꝛes eiꝰ allio ſūpto ꝛ vino potato ſecure fodiebant.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Gal. Elleborus vterq; tam albus q̄ȝ niger abſterſiue ſimiliter ⁊ cali. v̄tutis ſunt: q̄re ⁊ morpheis ⁊ empetiginibus: ⁊ ſcabiebus: ⁊ lepṙ c̄oueniunt. q̄n etiam fiſtulas mordificant duabus aut tribus diebus. ſed dentiū doloribus cum aceto conferūt.

Sera. auct. Gal. v̄tus eoꝝ eſt q̄ abſtergit: ⁊ cōfert ſcabei ⁊ epetigini: ⁊ morphee: ⁊ egritudini cū qua eleuatur cutꝭ ⁊ quando ponitur elleborus niger in fiſtula dura aufert duriciem illam in duobus diebus aut tribus. ⁊ quando fit cum eo collutio oris cum aceto ꝯfert dolori dentiū. ⁊ occidunt colūbos q̄n inť fūduntur fabe at frumentū in aq̄ in qua infuſus eſt ⁊ ꝓpinatur eis in cibo. **Hippo.** Elleborus niger euacuat melancoliam per ſeceſſum: ⁊ al. ꝑ vomitū

Aui. Confert linitus ſuper morpheā cū aceto: ⁊ ſimiliter ſup loca in quibus ſūt ſordes: ⁊ ſimiliter ſup albā morpheā. ⁊ eradicat verrucas. ⁊ euacuatio que fit cū eo confert albaras: ⁊ ſimiliter albus. ⁊ linitur niger ⁊ albus cū lacte ſuper ſcabiē ⁊ empetiginē cū aceto. ⁊ ad excoriatio nē liniť valet. ⁊ fit cū eo euacuatio ⁊ ad fiſtulas duras: ⁊ confert duriciei earū: fiunt ex ea ſicut licinia ⁊ imittunť eis: eradicant corpa eaꝝ. ⁊ confert paralyſi: ⁊ doloribus iuncturaꝝ. ⁊ euacuatio facta per ipſum eſt medicamen eoꝝ oīū forte. ⁊ q̄n decoquitur cū aceto ⁊ diſtillať in aurē ſedat ſonitū ⁊ quando os colluiť ex illo ſedat dolorē dentium ⁊ quando diſtillať decoctio eius in aures debilis auditus confortat ipſū. ⁊ ꝯfert melancolie que ē cū aliquis ſolus aliena loquiť: ⁊ emigranee antiq̄ ⁊ egritudinibus capitis: ⁊ epilepſie ⁊ melancole. ⁊ confortat viſum quando poniť in alcobol. ⁊ ſoluēdo educit ex toto corpe abſq; horribilitate: ⁊ extrahit phlegma ⁊ cholerā: ⁊ extrahit omnē ſupfluitatem admixtā ſanguini: ita q̄ ab extremitatibꝫ corporis: ⁊ oportet q̄ fiat velocis ſolutōis cū ſcamonea: ⁊ miſceanť ei petroſillinū ⁊ daucus: ⁊ quādo datur in potu hoc modo infunditur in oximelle aut vino dulci: ⁊ dimittitur in ipſo aliquo ſpacio: deinde coquitur vinum illud cū lentibus: aut cum ordeo aut gallina: ⁊ ad ſorbiendū dať ius eiꝰ ⁊ q̄ñq; admiſcetur duobꝰ aureis de eo q̄ntitas trium anoloſat de de ſcamonea. ⁊ q̄ñq; decoquitur cum lentibus: etiā q̄dē dictū eſt in tabulis ꝓprietatū de regimine eius q̄ḋ oporteť fieri in h̄ loco etiā ⁊ ipſe confert valde apoſtematibꝰ inteſtinoꝝ ⁊ veſice. ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menſtrua. loco nigri poniť mediū pondus ipſiꝰ de mezereon: ⁊ due tertie pōderis eius de agarico. Filius aūt meſague dicit q̄ loco eius ponitur condes.

Jo. mes. dicit album debere vitari: eſt enim prefocatiuus: ſup nigro aūt debere preſumere cōcordant omnes: ⁊ ꝓprie rectificando ſm artem ⁊ legem: ⁊ non cōuenit niſi robuſtis corpibus ⁊ animoſis: ⁊ tpe veris: ⁊ ꝓprie datus quidem q̄n ⁊ cui cōuenit: ⁊ qualiter acquirere facit iuueneſcentiam ⁊ incolumitatē: ⁊ mores laudabiles: ⁊ cōplexionē bonam. hoc enī eſt ꝓprietas ſicut Hippo. dicit: ⁊ ꝓprie quidē mundificat corpus totū a ſupfluitatibus materierū corruptarū. ⁊ ſolutione educit cū facilitate choleram ꝑmixtā: ⁊ groſſū phlegma: ⁊ choleram nigram cum virtute ⁊ ſine moleſtia: ⁊ mundificat ſanguinem: ⁊ attrahit a venis ſupfluitates admixtas ſanguini: imo a toto corpe: ⁊ a cōcauitatibus mēbroꝝ ⁊ partibus mēbroꝝ ⁊ partibus remotis a cute. ⁊ ex rebus ſolēnibus in mūdificando cerebꝝ: ⁊ caput totum: ⁊ inſtrumenta ſenſuū: ⁊ neruos ⁊ veſicam: ⁊ confert iuuamentū magnum egritudinibꝰ eoꝝ: ſicut ē ſoda ꝓprie ⁊ emigranea: ⁊ mania: ⁊ melancolia: ⁊ vertigo: ⁊ epilepſia: ⁊ palyſis: ⁊ aque que deſcēdit ad oculū. ⁊ confert egritudinibus iuncturaꝝ ⁊ duriciei ⁊ apoſtematibus earū. ⁊ ſcrofulis. ⁊ eſt ſicut tyriaca: ⁊ medicina antonomatice ad leprā: ⁊ crancrū: ⁊ ſpēs herpetis: ⁊ bothor que ſe comedunt. ⁊ poniť q̄dē elleborus niger in alcabol ⁊ confortat viſum. ⁊ ſi diſtillať acetū decoctionis eiuſ in aurē confert tinnitui ⁊ ſibillo. ⁊ corroborat auditum. ⁊ colluiť os ex aceto decoctionis eius. ⁊ corroborat ⁊ confert dolori dentium. ⁊ confert egritudinibus ſplenis ⁊ febribus longi tēporis: ⁊ quartane cholerice: ⁊ melancolice: ⁊ egritudinibus difficiľ eradicatiōis ⁊ ꝓuocat mēſtrua. vſus aūt eiꝰ colorē efficit bonū ⁊ odorem ſimiliter oris. ⁊ remouet egritudines cutis: ſicut eſt morphea: ⁊ baras ſm omnē modū adminiſtrationis eius. ⁊ fricatus cū aceto ſimiliť ⁊ remouet fetiditatem cutis ⁊ pannum. albus aūt fortiter ⁊ difficulter vomere facit cū accidentibꝰ timoris. ⁊ confricatus ex eo ad egritudines cutis confert cū v̄tute. ⁊ curat ſcabiem: ⁊ empetiginem ⁊ lentigines. ⁊ confert vterq; elleborus fiſtule: ⁊ vlceribus fraudulentis. doſis nigri ē a kirat. vi. vſq; ad. ʒ. i. Confectio pillularū quas deſcripſit Haly: quaꝝ iuuamentū eſt vltimū ad melancolicaſ egritudines: ⁊ cancrū: ⁊ lepram: ⁊ morpheum nigram difficilem: quaꝝ eſt hec permixtio: Recipe biere pigre. ʒ. xij. ellebori nigri pollipodij ana. ʒ. v. agarici lapidis lazuli ſalis indi collognīde ana. ʒ. iij. doſis a. ij. ʒ. vſq; ad aureos. ij. ſunt ſane ⁊ experte.

Emelich .i. melilotum
Elmetos .i. cicer
Elmele .i. ſal
Elioſparagꝰ ē teneritas pomoꝝ ſparagi q̄ in ſummitatibꝰ naſcunť dictꝰ: ab el et eos q̄ḋ ē ſol: q̄a ſicut ſol mutat radios ſuos: ita ſparagꝰ teneritates ſuaſ
Eliga .i. anuli vitis
Elixiones vitragena vľ echine: ſeu pardicalis: vel paritaria idem
Elioſtropos q̄d ē .l.l. exencua
Elicomalic .i. melilotū
Elidrꝰ .i. ſerpēs magnus
Elitrodani .i. rubea
Eliquiſma .i. raſura nauis
Elixio .i. vitragio vľ perdicalis: ⁊ eſt paritaria
Elimos .i. eraclea
Elixime idem
Elixim idem
Elixfiatum .i. lenticula
Eliſſagnic .i. lapſana
Elima .i. corūbrium
Elimben .i. caſeus
Elitis .i. lepida: elitis migaxe .i. lepida teneri eramis: ⁊ eſt ſquama vel ſcoria
Eligma .i. electrū
Eliguati .i. mollis confectio
Eliſorion .i. aconitū
Elianbatis ē ſpēs braſſice

Cap. ⁊41.

ELitropium .i. catapucia maioꝛ: ſꝫ falſo: quoniam Diaſ. facit ſemotim cap. de elitropia a cap. de catapucia maiori: quam vocat eici. vnde elitropia grece eſt dictuꝫ ſolis cõuerſiua: ab elios quod eſt ſol: ⁊ tropos cõuerſio. hoc nomen multis plantis attributum eſt eo ꝙ pl'es floꝛes ſuos ad ſolẽ ꝯuertãt. quidã pẽta dacilũ ſic vocauerunt: qdã cicoꝛeã: ⁊ alij alias.

Diaſ. cap. de eliotropio. duo facit cap. de p̄mo ſic: Elitropiũ maius multi ſcoꝛpioꝛon dicũt: eo ꝙ floꝛes ſimiles ſunt figure ſcoꝛpij. folia hab; oꝛimo ſimilia: ⁊ aſpioꝛa: ⁊ nigrioꝛa ⁊ haſtas ex vna radice qnqꝫ aut ſex cũ ramulis q̃ꝫ plimis: i quibus floꝛes ſunt coloꝛis albi ⁊ ſubpurpurei: ⁊ ſubcitrini ſicut cauda ſcoꝛpij. Aliud cap. d̃ eliotropio dicit: Elitropiũ minus naſcit̃ locis cult] ⁊ in ꝑatis: ⁊ ſimile ſupadicto ſemen rotundũ hꝫ pendens. Plinius cap. de eliotropio. Eliotropiuꝫ nomen accepit ꝙ ꝑmo ſolſtitio eſtiuo floꝛeat: vl' ꝙ ſolis motibus circũacta cõueniat: vnde a latinis ſolſequia vocatur: nam ſole oꝛiẽte floꝛes ſuos aperit: item recludit cũ ſol recubuerit. ipſa ẽ quaꝫ latini intubaꝫ ac verrucariã vocant ex eo ꝙ extinguat verrucas ex aqua potata vel cataplaſmatis vice impoſita verrucas abſtergit.

Poſſe. Diaſ.

Huius herbe manipulus vnꝰ elixꝰ: ⁊ bibitꝰ phlegma ⁊ choleram deponit. cũ vino bibitus ictibus ſcoꝛpionũ occurrit. cataplaſmatibus adhibitꝰ eadem facere poteſt. multi etiã radiceꝫ eiꝰ collo ſuſpendunt contra vim ſcoꝛpionũ. ſeminis eius grana q̃tuoꝛ bibita ante acceſſioneꝫ q̃rtanarijs maximuꝫ remediũ eſt. tertianarijs v̓o tria grana vtilit' dantur. folia eiꝰ in cataplaſmatibꝰ adhibita tumores ſpargunt. myrmiceas coꝛpis purgant. clauos coꝛpoꝛis limpidant. ſicca v̓o folia eius ĩpoſita podagricis maximũ ꝑſtant effectũ. trita ⁊ matrici ſuppoſita menſtruis imperant: aboꝛſũ faciũt. Elitropij minoꝛis herba cũ eius ſemine decocta ⁊ cũ nitro ⁊ iſopo ⁊ cardamomo bibita rotundos ⁊ latos lumbꝛicos excludit. clauos ĩpoſita cũ ſale tollit: maxime ſi fuerit elixa ⁊ impoſita.

Elimon .i. enula

Elia eſt ſpecies braſſice

Elicinum qḋ in petris naſcit̃: ⁊ eſt vſnee

Elicon .i. capꝛioli vitis

Cap. 242.

ELicriſi Paulus cap. de ſanguine cũ vrina ad coagulatum inquit ſanguinẽ in veſica da apozima artemiſie bibere: ⁊ elicriſij: ⁊ conize ⁊c̃. Plinius cap. de elicriſio. Elicriſium alij criſantũ vocant. ramulos hꝫ candidos: folia ſubalbida: abꝛotano ſimilia ad ſolis repcuſſum auree lucis in oꝛbẽ veluti coꝛimbis dependentibus q nũq̃ꝫ marceſcit. naſcit̃ in frutice ⁊c̃. ⁊ inter eius v̓tutes inquit ad ſanguinẽ concretũ ventris ⁊ veſice aſſumi cum mulſa.

Elidariũ putant ꝙ ſit electrũ: ab alijs dicit̃ ꝙ eſt vernix que ꝓximã habent virtutem

Eliſon apud Diaſ. eſt ſpẽs q̃dã aconiti que apud Auic. interfectoꝛ leopardi vocatur

Eligmata ſunt medicine vel potiones

Elimgria idem

Cap. 263.

ELiſſagus gre. ara. geliſſagos latine vero ſaluia

Sera. li. ag. cap. geliſſagos auct Diaſ. Geliſſagos .i. ſaluia ⁊ eſt arbuſtũ longũ habens plures ramos: ⁊ lignũ eius ⁊ folia ſimilia folijs citonioꝝ: niſi qꝛ ſunt longioꝛa ⁊ ſtrictioꝛa: ⁊ rugoſ pauca rugoſitate: ſicut eſt rugoſitas panni poſtquam abluitur anteq̃ꝫ extendatur ⁊ reponatur. ⁊ coloꝛ eius declinat ad albedinẽ. ⁊ habet odoꝛem bonum. ⁊ habet in ſũmitatibus ramoꝝ ſemen ſimile ſemini herbe ſilueſtris q̃ dr̃ oꝛmen. naſcit̃ in locis aſperis.

Diaſ. cap. eliſſagus ſiue eleliſſagꝰ ſm̃ tranſlationẽ nr̃aꝫ. Eliſſagus .i. ſaluia. frutex eius eſt oblonga: ⁊ multas habens virgas quadras ⁊ albas ⁊ folia ſimilia malicidoniis: ſed oblonga: minoꝛa ⁊ aſpa: ⁊ albioꝛa: ⁊ odoꝛata: ſubꝛugoſa. ſemen ſup v̓gas ẽ ſiĉ oꝛmino agreſti. naſcit̃ ĩ loc] aſpis. Piniꝰ ca. eliſſagus. Eliſſagꝰ herba ẽ exalbida. haſta ẽ ei vaſta: ⁊ quadra: folia aliquatenꝰ aſpera. poteſt enim acriter reſtringere.

Gal. vi. ſim. phar. cap. eliſſagus ꝯplexio huiꝰ herbe ẽ ca. caliditate mãifeſta ⁊ ſufficiẽti ⁊ paꝝ ſtiptica.

Poſſe. Plinius: herba ipſa facit ad dyſentericos. ⁊ ſuccus folioꝝ eius capillos generat ⁊ vrinaꝫ ꝓuocat.

Sera. decoctio folioꝝ ⁊ ramorũ ipſius quando bibit̃ ꝓuocat vrinam: ⁊ menſtrua. ⁊ expellit fetum. ⁊ cõfert moꝛſui venenoſo ſtrigoniſ marini. ⁊ denigrat capillos. ⁊ confert apoſtematibus. ⁊ abſcindit fluxum ſanguinis. ⁊ mundificat vlcera fraudulenta ⁊ cuꝫ decoctione ramuloꝝ ⁊ folioꝝ ipſius fit ablutio: ⁊ ſedat ꝑuritum genitaliũ viroꝝ ⁊ mulieꝝ.

Diaſ. virtus eius eſt diuretica. menſtruis imperat. aboꝛſum facit. percuſſũ ſtrigonis marini mitigat. capillos nigreſcit. eſt etiam termantica. ⁊ ſanguinẽ fluẽtẽ ex vulneribꝰ ſtrigit. ſoꝛdida vulnera purgat. elixatura folioꝝ ⁊ v̓garũ ipſius ꝑuriginem nature cõpeſcit. eſt etiaꝫ virtutis redarguentis cũ acrimonia. vnde ad dyſenteriam atqꝫ muliebꝛem fluxum quẽ greci rigcon vocant facit. ſuccus folioꝝ eius capillos denigrat ⁊ vrinam ꝓuocat. Paulus: vinum decoctionis eius confert paralyticis bibitũ: ⁊ cataplaſmatuꝫ ſuper parteꝫ paralyticantem. ⁊ dicunt magi de ſaluia ꝙ ipſa putrefacta ſub fimo generatur auis quedam habens caudam ſerpentinam ⁊ albam merule ſimilis: de cuius cinere ſi ponatur in lampade apparet ꝙ domus ſit plena ſerpentibus.

Elimea .i. vnguentum

Elima .i. panicum

Elimaticum .i. mel acticum

Elioſcopos ſm̃ Diaſ. eſt ſpecies titimalli

Elitis ſm̃ Diaſ. vocat̃ melioꝛ pars ſquame eris

Elixatura pro ſapa accipitur: ⁊ ſic debꝫ accipi q̃ñ ſine determinatione reperitur

Elinx .i.lumbricus
Elica .i.ſpelta
Eliſmis .i.paritaria
Eliſmen idem
Elimos durkia .i.milium
Elime .i.panicum
Elix apud Diaſ. vocatur quedã ſpecies hedere cap. ciſſos: que ſeminibus caret: folia habens minuta ⁊ anguloſa
Elios paragus .i.ſparagus
Eliſmum .i.plumbum vſtum
Elciſmatos vel elciſma grece: Paulus cap. de ruptura inguinũ inueni in antiquiſſimo li. alkimie de greco tranſlato tractura auri: que grece eliciſma dicitur. Item in eodẽ li. alibi eliciſmatis.i. mollibdie. ⁊ quid eſt molibdia.l. in ꝓpria.l. Item in antiquis ſynonymis inueni eliciſma.i. plumbũ vſtũ. Plinius cap. de ſcoria. ſcoriam in argento vocant greci elciſma. elkiſmos grece tractio datio
Elchidine .i.paritaria
Eldidel melie .i.corona regis
Elgil .i.calx
Elchil .i.melilotum
Elkiſma .i.raſura nauis
Elkirika.i. radix gladioli vel gladiolus
Elmia .i.cozumbrium
Elmis .i.lumbricus
Elmiraſſitas .i.cholera nigra
Elmiraſſari .i.cholera rubea
Elmites .i.lumbrici rotundi
Elnichi .i.ficus parue ⁊ mature
Elpis .i.ſcoria argenti
Eltica .i.virtus attractiua
Eltiſma.i. tractura argenti vel molida
Elimerach .i.balauſtia
Elobrothõ.i. hypogſtidoſ: ⁊ ab aliq̄b᷒ dr̄ balauſtia
Elon eſt ſpecies ſambuci
Elcoſpaltũ.i. oleũ ver᷒ Elcon .i.oleũ
Elcos.i. vlc᷒ Elkoſis.i. vlceratio
Elſocium.i. iuſquiamus Eltor.i. ſuccinum
Elubie.i. faſiolus Eluſſeſtedix.i. barba hircina
Elumaria ſꝫ Diaſ. vocatur latine ſpecies illa ſtrigni que hyponoticus dormitatiuus dicitur
Elus.i. tunice oculi exitus: ab vlcare que clauis dicit̄ lege litteram clauis
Elumbre eſt quidam ſapor factus ex ſucco granatorum acetoſoꝝ lacte amigdalarum ⁊ zucaro
Elbub.i. mercurialis: ⁊ aliqui dicunt ꝙ eſt ſpecieſ bancie agreſtis fetentis: de qua fit galbanum
Elbue expoſita ab Auic: ꝙ eſt iuzbue. ſed in arabico eſt ſcriptum chibaue: ⁊ ipſum eſt elbaue: ⁊ eſt ſpecies cardamomi. dicit enim ibi ꝙ eſt ſubtilior q̄ꝫ cacula: quod eſt cardamomũ: ⁊ ſic elbue eſt ſpẽs cardamomi ſubtilior cardamomo uſuali
Elchuchegi.i. cũ aliquiſ caput impetuoſe vertit retro vel ante cum loquitur: ⁊ mouet ipſum: aut facit crepitum ore quando loquitur: ⁊ profert verbum ⁊ neſcit quid dicat: vel cum quo loquitur ſonum facit vt nõ recordetur: vl̕ aliquid facit quod extraneum videtur

Elbul .i.fructus iuniperi
Ellumie .i.alcanna
Elluben .i.caſeus
Emac interpretatur ſanguis: inde emagogũ q̄ſi ſanguinem educens ab emac: quod eſt ſanguis: ⁊ grois quod eſt flux᷒: ⁊ ob hoc dicitur emorogias vl̕ emoroſagia: ⁊ dicitur emathites: quod eſt potens.i. ſiſtens ſanguinem. timos enim potens vel ſiſtens dicitur: inde emadoſis.i. ſecunda digeſtio ab emac quod eſt ſãguis: ⁊ doſis quod eſt q̄titas quia in ſecunda digeſtione fit q̄titas ſanguiniſ cõueniens ad nutritionẽ corporis: antidoſis.i. tertia digeſtio. ⁊ emothoica paſſio dicitur ab emac qđ ẽ ſanguis: ⁊ thois qđ eſt eductio a pectore: inde emothoica paſſio.i. paſſio in qua expuit̄ ſanguis a pectore per os: ſed ab ago agis cõponitur emac. ⁊ dicitur educens ſanguinem: inde emagogum.i. ducens ſanguinem vel agens. ⁊ illud vocabulum ponitur in antidotario Gal. minori ĩ quo dicitur antidotum emagogum.i. adiutorium ſanguinẽ mẽſtrualẽ educens. ⁊ quod educit phlegma dicitur phlegmagogum: quaſi ageñſ vel ducẽs phlegma ⁊ colagogum .i. ageñſ vel ducens choleram. ⁊ melagogum.i. agens vel ducens melancoliam
Emathites q̄nq̄ꝫ inuenitur in mineris: ⁊ quando q̄ꝫ ſubtiliant aliqui in adurendo magnetem ⁊ qđ prouenit inde eſt emathites in operationibus ſuis emathites in mineris inuentus eſt ſanguineus lapis: cuius tritura ⁊ confricatura ſanguinis colorẽ repreſentat: ⁊ que fluxui cuiuſcũq̄ꝫ ſanguinis apta eſt: a quocunq̄ꝫ hoꝝ nomen accepiſſe poteſt.l.l. lapis emathites
Emacaron.i. ſanguis draconis Ema.i. emac
Emagogum quid eſt l.l. emac
Emathiſia.i. ſanguinis effuſio Emaſum.i. prunũ
Ematica ſunt ſm̄ Alexandrũ cap. de medicis ad frigidum ſtomachũ inunctiões ſeu ſalſamenta in quibus morſelli intingunt̄
Embaſmata.i. ſalſamenta vel inunctiones
Emfraſis.i. opilatio: inde emfraticum.i. opilatiuũ ⁊ confraticũ.i. opilationem ſoluens
Emplagia .i.paralyſis
Emplaſtrũ diazimia.i. de fermento
Emplaſtrũ diamenonis ẽ qđ de cocleis ꝯficitur
Empraticum eſt quoddam genus miconij
Emſcara.i. cruſtula que ſumitur de ſcabie: vel de vulneribus: vel de apoſtematibus
Emedia.i. ſtupor dentium ex eſu ponticoꝝ proueniens: uel comedendi poma
Emera.i. aurora diei Emer᷒.i. hortẽſe ol᷒
Emeluche .i.alacuen alba
Emethos .i.vomit᷒ vl̕ nauſea
Emergi eſt quoddã genus piſcis
Emeruchie .i.anuiden
Emkerſim romanum.i. ſpica celtica
Empnenſis.i. aſpiratio ſoni: vocis inſpiratio
Emquenen .i.vſnee
Emis.i. ſemis dr̄ vl̕ medietas: inde emigranea.i. dolor medietatꝭ partꝭ capitꝭ: ⁊ emitrite᷒.i. media tertiana

Emina dicta eſt eo q̃ ſit ſextarij medietas: cõtinet aũt cyathos. ix. eſt ſm̃ Iſidoꝝ menſura liquidorũ apprehendens lib. vnam.

Emina romana ĉ.ʒ.xx. ꝛ italica: ꝛ egyptiaca. xxvi. ʒ. ſextarius eſt lib. ij.

Emitritea eſt febris cõpoſita ex duabus febribus quarũ vna eſt tertiana: ab emi qđ eſt ſemis: ꝛ triteus quod eſt tertiana

Emiomes. i. mulus qꝫ eſt ſemiaſinus

Emitheos .i. ſemi deus

Emigeon .i. ſemiuncia

Emiſton .i. ſemis ſextarius

Emigranea quid eſt. l. l. emis: ꝛ denunciat curſum aque ad oculum in fine: aut dilatationem pupille

Emblici ꝛ belliricí inter myrabolanos non cõputãtur. ꝛ ideo vide: qꝫ diuerſa facit capitula Auic. ꝛ Sera. ꝛ alij q̃uis ſimilis operationis ſint: ꝑ quibus. l. l. baliliġ

Emphimia. i. grauitas tumida palpebrarum

Empima eſt ſputum ſanioſum. inde empicus

Empiema vł empijma dicũt greci collectiones ſiue apoſtemata occulta atqꝫ viſui abſconſa in altioribus viſcerum partibus nata: nam greci emcatalipſim vocant

Empitiſma .i. fomentatio

Emplieuanteſis. i. ventoſitas vel inflatio

Emoroide naſi .i. polippus

Emorogia. i. ſanguinis diſcurſus vel fluxus

Emorroſagia idem qđ ſupra

Emoptois .i. ſanguinis emiſſio

Emoptoicus .i. ſpuens ſanguinẽ

Emodia. i. ſtupor dentium ex eſu ponticorũ ꝓueniens: vel comedendi poma: vel poteſt dici ſtupor cuiuſqꝫ mẽbri

Emola .i. bormel

Emoroida. i. quedam egritudo ani ꝓueniens a fluxu ſanguinis illius loci: ꝛ aliquando inflant̃ vene emoroidales ſine emiſſione ſanguinis ꝛ cũ doloꝛ̃ fortiſſimo

Emoroſagia .i. ſanguinis fluxus

Embroca. i. infuſio quam nos dicimus fomentuꝫ ꝛ embrocatio. i. infuſio. ſ. quando ab alto infundit̃

Embrobrata .i. ext̃iora ſarmenti

Embrotoſcom⁹. i. curuatio ſpaſmoſa corporis ex parte poſteriori

Emulgentes puto q̃ ſint due vene magne que vadunt ad renes

Embula. i. canalis: vel fiſtula: vel aliquid ſimile arundini

Embut. i. ſpina alba

Embuta virtus. i. atractiua: vel appetitiua

Empuris quem noſtri ſalſifragam vocant. Plinius: naſcitur in montibus maritimis in ſaxo qđ ꝓpinquius mari fuerit: eſt ſalſum: ꝛ latini vocãt eaꝫ cretanum marinum

Empurios idem quod ſupra

Cap. 244.

Enancium gre. lat. anteflor vel flos vit[is] agreſtis: vł flos vitiſſi. ꝛ de eis inuenies ſitr in. l. barin.

Dias. cap. enancium: flos eſt vitis agreſtis que cum fecerit florẽ colligendi ſũt flores ipſi ꝛ deſiccandi. ꝛ alio noĩe vocatur vitis iſta lambruſca flores eius optime redolent: ꝛ ſiccantur in vmbra: ꝛ in teſta reponendi ſunt. melius naſcitur in ſyria.

Poſſe. Dias. virtus eſt ei ſtiptica: vñ ſi bibitum fuerit euſtomacum eſt ꝛ diureticũ. ventrem ſtringit. ſanguinem reijcientibus ſubuenit. ꝛ bibitum: ꝛ impoſitum ſtomacho fetoreꝫ oris emẽdat. digeſtionem ſtomachi celebrat. mixtum oleo ꝛ aceto dolorem capitis fomento tollit. ſiccus ꝛ viridis in cataplaſmatibus adhibitus vulnera recentia ſine tumore ſeruat egilopas in initio vulneribus oris ꝛ gingiuarum vtile eſt. vulnera veretri ad ſanitatem perducit. melle addito ꝛ oleo roſaꝝ ꝛ croco ꝛ mirrha peſſarijs neceſſarie adhibetur fluxu matricis peſſario facto ſtringit. rheuma oculis ſuſpendit. cataplaſmatibus adhibitum ſtomachi egeſtionem ſoluit: ꝛ maxime cum polenta ꝛ vino mixtum ꝛ impoſitum. cõbuſtum võ in teſta cũ carbõibus collyrijs bene miſcetur. panaricia oculoꝝ ꝛ pterigea purgat. melle addito rheuma gĩgiuarum ꝛ vulnera curat

Enanarra .i. cardus

Ennara idem

Ennacia eſt herba habens folia paſtinace: ꝛ eſt cicuta

Enbalmata .i. fructus iuniperi

Encatiſma. i. ſeſſio in aqua vel balneo particulari vſqꝫ ad vmbilicum nel fumigium

Encaraſis .i. inciſio vel caraxatio

Encantis eſt caro ſuperflua in angulo maiori oculi corpulenta

Encaſeos .i. aeris aduſtio

Encafalos .i. medulla capitis

Encatera .i. falſum

Encantiſma .i. encatiſma

Enfractica dicuntur que facile corrumpuntur in cibis: vel enfractica. i. laxatiua apertiua vel vaporantia

Encatiſma grece. i. ſeſſio in aqua ca.. iam ſic vocamus decoctionem aliquam in qua quis ſedet propter egritudines renum ꝛ inteſtinorum veſice ꝛ ani matricis: ꝛ ceterorum mẽbrorum inferiorum vnde kathime grece ſedeo: inde cathedra. i. ſedile

Enkardia .i. viſcera vel precordia

Entalon .i. daſnoides

Entaticũ. i. medicamen libidinis coit⁹ ꝓuocatiuũ

Entali .i. ſentali

Entanicos. i. ferrũ indũ qđ indaricũ dicitur

Enconia dicitur iniectio vel relaxatio

Enema. i. infuſio que inijcitur per clyſtere: vel decoctio que per clyſtere inijcitur: vt apparet per Auic. ꝑmo canone fen q̃rta ca. vij. circa fi. q dic̃ q̃ meli⁹ ẽ medico cũ medicina ſupflue educit ut ſit ꝓuiſor in enematibus ꝛ ipſorum inſtrumentis. in enematibus. i. decoctionibus clyſterioꝝ. ꝛ in inſtrumentis. i. clyſteribus: nam enemata ꝛ ipſorum. ſ. enematum inſtrumenta

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Enrheuma.i.illud quaſi ſedimen quod ſtat in me
dio vrine
Eneroꝛima interpretatur pendēs :vel claudentis
vulnus
Eneſton i.fenum
Eneoꝛma i.pendens malum
Enchelis i.anguilla
Enchema.i.emplaſtra que recentibꝰ ꝛ cruentibus
imponūtur vulneribus
Encheraiſtos appellant ꝑprie melanolicos quoſ
dam qui videntur a quibuſdam maioꝛibus reſpi
ci virtutibus in pꝛedicere futura: quemadmoduȝ
indiuinatoꝛes
Endebuſtum i.exuſtum
Enpbericon i.hypericon
Engere i.vꝛtica
Engedanum i.ſimphium
Enchenum.i.frigida cohercens curatio
Enpetigo lapidis quid eſt.l.l.lithim
Entere.i.inteſtina in lientaria dyſenteria ꝛc.
Enterocellicus.i.cuius inteſtina in oꝛceū deſcēdūt
ꝛ ſunt hernioſi
Entheaſmos eſt ſpecies melancolie qua homies
dicuntur habere demonium
Enthelachia idem
Entereon ſm Diaſ.cap.de ferula:a multis voca
tur ferula
Entero idem
Eeniſit i.aniſum
Enigdenis i.ſerpens
Enidi i.medicina idragoga
Eniſcus i.rubus

Cap.245.

Eniola latine:vel arigea: vel au
rigalis:vꝉ reiecialis:gre
ce vero oꝛminon Diaſ. cap.de oꝛminō
Oꝛminon habꝫ
thyꝛſum cubitalem quadrū:folia vt marubiū exi
ſtentia.floꝛem habet magne figure:cuiꝰ lateralia
folia ſunt ſicut aurea lamina ꝑpendentia cū ſemi
ne longo aut nigro.Eſt alia agreſtis appellata cū
ſemine rotundo:aut flauo:ꝛ acrioꝛi:floꝛe albo.

Virtutes. Facit vtrūqꝫ oꝛminon ad oculo
ruꝫ argemona ſeu leucomata. fo
lia pꝛime ſpeciei ſtirpes educit a coꝛpoꝛe:ꝛ vētreȝ
mouet.ꝛ vnguentis miſcetur valentibus ad ſcabi
em:empetiginem:ꝛ lepꝛam.ꝛ ingreditur in ſyꝛu
po vꝛſonis poſito in antidotario Gal.minoꝛi.
Enimon.i.apocruſticum medicamen
Emugum i.lignum aloes
Empnion.i.fantaſma:vel viſio in ſomno
Empnos i.ſemiſomnium
Enbit i.ſpina alba
Enchicatiſmo i.infundo vel aſpgo
Encliſma i.infuſio in naribus
Encliſtra i.liquida que liniunꝭ
Endiuia quedam domeſtica:ꝛ eſt ſcariola dome
ſtica:vel cicoꝛea domeſtica.quedam eſt ſilueſtris
ꝛ eſt endiuia:vel ſcariola ſilueſtris:vel cicoꝛea ſil
ueſtris:ꝛ vocatur ſponſa ſolis: vel ſolſequia: ſed
quid eſt.l.l.cicoꝛea
Endima i.ſenum
Endiachechon.i.vlcus oculi longo tēpoꝛe tardū
ſuppoſitionibus ac linimentis variatum
Enfiſema eſt inflatio facile cedens impꝛeſſioni
vndiqꝫ alba differens ab hypoſregmate:eo ꝙ al
ba oculoꝛum extantioꝛa a circulo pupille videnꝭ
ſuperficie pꝛime tunice:vel vt ſcabꝛa exurgēs quā
nos puſtulam dicere poterimus
Enkilia i.inteſtina
Enquimatiſmo.i.infundo vel aſpergo
Enrinon.i.capitis purgatoꝛium quod per nares
inijcitur
Entridatum.i.rubea tinctoꝝ qua vtūꝭ tinctoꝛes
Entiſiaſticus i.melancoliā patiēſ
Entiſmos i.fermentatus
Enthimon grece piſcis dictus rubeus
Enodus interpꝛetaꝭ bene olens:ab eu qḋ ē bonū
Enoꝛiſma.i.caro ſuperflua ꝙ oꝛiꝭ in vulneribus
Enon i.caute
Enondon i.ruſiniolꝰ auis
Enoſtum i.fenum
Enones i.hederog
Enogefales i.cefalionus
Enodis i.boni odoꝛis
Encholpiſmus.i.iniectio in matricem alicuiꝰ me
dicaminis
Encotaſe.i.ſiccam matricem habentes
Enula ſm Diaſco.vocatur elenium vel elna:pro
qua.l.l.elenium
Enula campana idem
Enuſtica i.atriplex
Epatica quid eſt.l.l.azem alſaker
Epar:pro eo.l.l.rebith
Epaferes i.heriſipilla
Epaumaſticus gre.ē ſpēs ſinochi ſemꝑ decreſcēſ
Eptafilon eſt planta.vij.folia habens ꝗꝺa penta
filon.duas habet ſpecies.vna habet radicē tenueȝ
ramoſam ꝛ toꝛtuoſam:ꝛ rufam:folia aliq̄liter pi
loſa.altera habet radicem groſſam:intus rufam:
folia piloſa flos vtriuſqꝫ auroſuſ:pꝛimam ſpecieȝ
toꝛmentillam vocant:ꝛ eſt biſtoꝛta
Eptaleuron eſt eius interpꝛetatio ſeptem coſtarū
ꝛ eſt plantago maioꝛ:pro qua.l.l.arnogloſſa
Epta i.ſeptem
Epeticon.i.aurigea vel aurigalis
Ededion.i.cauda equa Eppeticon.i.ſcopa regia
Epithimum quid eſt.l.l.achemon
Epilatum dicitur medicamen per os ſumptū ab
epi quod eſt ſupꝛa ꝛ fero
Epilotrica.i.vulnus carne repletum
Epithias.i.pillule Epilogatio.i.momentum
Epilatride.i.ruge ī facie Epizocōta.i.diafragma
Epiplate.i.abundantia maloꝝ humoꝝ
Epiſpactica.i.aductoꝛia Epilontica.i.ſenatiua
Epizocontarmerō.i.mēbꝛ ī īferioꝛibꝰ īfra coſtaſ
Epicauma eſt vlcus ſoꝛdidum ꝛ rabidū oculi
Epiſtotomis.i.ſpaſmus qui declinat ad antioꝛa
Epi gre. ꝑpoſitio ſignificat aduerſū vꝉ aduerſus
cis citra contra ſub ſuꝑ erga in pro ſm adiūcta

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Epialtes dicūt greci:nos efficaltes ĩ dubio dicim⁹
Epithatis ab aliis helleborine vocatur: ⁊ eſt plan-
ta quedam parua exiguis foliis ⁊c. Plinius
Epicauma a paulo vocatur quarta ſpecies vlcerũ
coznee oculi earũ quas deſcribit vt ſupra in.l.bu-
trion. Idē demoſthenes:⁊ ē eius expoſitio vſtura
Epidimia grece ſup eraduenienes:nam epidimon
aduena:⁊ videtur eſſe genus ad paudimon ⁊ pe-
ſtilentiam.
Epifora dicitur ab epi quod eſt ſupra:⁊ fero fers
.i.rheuma in ſuperioribus.ſ.in oculis.⁊ ideo epifo
ra grece.i.ſuperinfuſio rheumatis deſcendenũ ad
oculos:⁊ eſt cum inflationibus ⁊ doloribus
Epigotonum.i omentum vel cingulum mēbranū
quod circundat latera:in quo fit vera pleureſis
Epitrides   .i.lactuca agreſtis
Epilata.i.medicine laxatiue per os ſumpte:⁊ ma
xime leues
Epialos.i.febris in q̄ calor occultatur ⁊ apparet ĩ
ea frigus
Epilepſia.i.morbus caducus:eo ꝙ cadit patiens
cum ea capitur pedicon a pueris quibus facilius
⁊ ſepius accidit:nam pedia grece puer.comicialis
morbus etiam dicebatur:eo ꝙ ſi aliquis hoc mor
bo in comiceis forte caderet agendis abſoluebā
tur comicia ⁊ ad aliam diem transferebātur ex au
gurio.comicia dicebantur conuentus vniuerſi po
puli kalendas ianuarii Rome in campo martio
ad magiſtratus creandos:hic ſacer morbus voca
batur etiam eo ꝙ partem corporis poſſidebat in
qua animā habitare dicebant.dicitur etiam lunati
cus morbus:eo ꝙ ſm motum lune cōmoueri vi-
detur.Alexāder ca.de epilepſia.epilepſia inqt vo
catur quia obtinet ⁊ tenet omnē ſenſibilitatē cap-
tiuam.vocant alii eam hieronoſon.i.ſacram paſ-
ſionem:eo ꝙ ſacerdotalis oneris poſſideat tēplū
.i.cerebrū in quo anima habitat.alii vo heracleā
vocant:propterea quia fortis fit:⁊ non facile elida
tur ipſa ⁊c.hoc morbo dicunt Herculem captum
fuiſſe: ⁊ forte ob hoc heraclea dicitur.

Cap.246.

EPimedium ſiue vt latini vinectam di
cunt ſm Diaſcoridem. in ꝓprio cap.
haſtam habet non maiorem:hedere ſi
milem.⁊ folia.x.aut.xii.carens flore ⁊ ſemine. ra-
dix eſt illi tenera:nigra:cū odoꝛ graui:⁊ guſtu fa
tuo.naſcitur in locis humidis. Poſſe.Dia. Folia ei⁹ tri
ta cum oleo ⁊ impoſita mām̄as creſcere nō admit
tit.folia eius ⁊ radix cum vino bibita poſt purga
tionem menſtruoꝝ.3.v.generare non ſinit:ſi qnqꝫ
aut.vi.diebus bibita fuerit
Epimelida ſm Diaſ.cap.quod incipit meſpilla:ſi
cut apparet ſi.l.l.meſpilla.eſt inquit ⁊ alia que in
hiſpania naſcitur:quā multi epimelidam vocant.
ſemen rotundum habens.hoc aptum eſt ad come
dendum.⁊ eſt ſtipticum:⁊ tarde matureſcit:ſimil'
ſorbo.⁊ nos latini vocamus hanc epimelidam an
arolam.Iſidorus vocat eam pomelido: pro qui
bus.l.l.zaror
Epimedū eſt q̄dam ſpēs ſcylle q̄ comeditur.
Epinictida eſt egritudo a grecis ſic nocata:q̄ dici
tur ara.ſire:qđ vocabulū Diaſ.cap.de coriandro
⁊ arnogloſſa ponit.Plini⁹:Epinictide inqt puſtu-
le ſūt quaſi nigre que de nocte magis oriunť.Cor
nelius celſus in ꝓprio cap.Epinictida puſtula eſt
peſſima:colore ſubliuida:vel nigra:vel alba:cū ve
hemēti inflatione:⁊ cum aperta eſt apparet int⁹ vl
ceroſa muccoſa cū dolore ingenti.magnitudinem
fabe nō excedit.⁊ q: nocte oriť ſic a grecis vocať.
Epio vľ epiuz a Diaſ.vocať vna ſpēs ſalicis:⁊ eſt
os mundi
Epipatis   .i.ſiſambris
Epipis.i.omentum membranum mappa ventris
Epilon.i.timpanitos vel aſclites
Epiloceon   .i.dendecelon
Epiploten.i.cōplexio contrariarum paſſionum
Epiranis.i.aſperſio:infuſio:imiſſio
Epiſemaſias   .i.acceſſiones febriū
Epiſpaſtica exponitur a Diaſco.capit.propoleos
aductorea
Epitheſis   .i.ſuppoſitio
Epiteſma.i.linteoli:vel faſcie:vel inſtite
Epipepheto̅ris   .i.coniunctiue
Epithetos   .i.ſtellio
Epithero   .i.medicamen
Epiplotiles quando zirbus deſcendit in burſam
teſticulorum
Epicleon   .i.zirbus
Epithima.i.ſuperpoſitio emplaſtri mollis vel aq̄
ſi:vel epithima dicunt greci medicamentum qđ
ſtomacho ⁊ hypocundriis ⁊ vētri ſuperponiť cū
fuerit panno intinctum
Epithima tenoticon.i.debilitatē confortans epatũ
Epithimū quid eſt.l.l.themon
Epilombis eſt radix cardi ſilueſtris
Epicomata eſt condenſatio humoris in oculo
Epidagum .i.gypſum Epilanetide.i.ruge ĩ facie
Epililides   .i.ampelios agria
Epiſtolatia   .i.paſtinaca
Eporatius   .i.mollitiua
Eponſilon.i.folium:vel ſemen taxi:vel lignum
Epoas   .i.vpupa auis
Epſo   .i.eruca
Equiſecon quid eſt.l.l.obenech
Equimias.i.peucedanū   Equinicia.i.vincitoxicū
Equintia   .i.flos malignati
Equiliditas vel equalidas eſt cum in corpore do
minatur frigiditas ⁊ humiditas equaliter:vel hu
miditas per ſuperabundantiam
Eraces.i.magnes   Eraptidos.i.cardus
Eramthos   .i.cicer
Eratron   .i.ſepens quidam
Eramthemide   .i.camomilla
Erambāmata   .i.impoſitiones
Ero   .i.lolium vel zizania
Eraclea:hͦ nomen multis plātis attributū fuit eo
ꝙ mlťi herculi herbas attribueᵉt ātiq:nā heraclea
ab hercule dr̃:cū h debꝫ ſcribi:ſꝫ coiť ſcribiť p.e.

Diaſ. ca. ḋ eraclea. Eraclea quādā ſpēꝫ ab
rotani quā feminam dicit eſſe: vocat
item paritariam: a quibuſdā ſic vocari dicit capit.
alſmen. Item aliam que ſinderitis dicitur. Theo
dorus priſcianus in libro de ſimplici medicina:
Eraclea inquit quam alij abrotanū dicunt ꝛc. iteꝫ
eraclea eſt epilepſia. l. l. epilepſia
Eraclepa eſt que latine ferraria nigra vocatur: ꝛ
eſt quam moderni centrum galli: ꝛ gallitricum ſil
neſtre vocant
Eracon. i. herba ferulatia: ꝛ eſt duoꝝ palmoꝝ al
titudine origano ſimilis florellulis aureis ꝛc.
Erait — i. laurus
Eradion ſm̄ Diaſ. eſt miliū ſolis ca. ḋ litoſpermō
Eramotica apud Diaſc. reperitur vocari prima
ſpecies origani earum quas ipſe deſcribit
Eramtemides dicitur ab aliquibus camomilla: ꝛ
ſm̄ Diaſco.
Erbaturum — i. artemiſia
Ergantia — i. vngula caballina
Erenentis — i. cicer
Eregmon — i. ſenation
Ereos. i. amor qui ereos dicitur: eſt ſpecies melā
cholie ex cupidine ꝓueniens: dicta ab ero nobili
eo ꝙ nobilibus magis accidat: ꝓpter diuitiarum
ꝛ ocij affluentiam.
Ereſcon. i. intuba: ꝛ eſt cicorea vel endiuia
Eremela — i. harmel
Ermezaſis. i. mercurialis ab ermete qui eſt mer-
curius
Erpeſeſtiomenus quaſi repens comedendo: nam
erpta erpto reptilia ſerpētia que ſerpunt: eſtiome
nus. i. comeſtus eſus
Erpeta ꝑ ipetigine: ꝛ maxīe ꝑ ſerpigine ponit᷑
Erpelatos grece ignis acer ſerpigo ꝛc. ſacer. i. exe
crabilis vel heriſipilla phlegmonides. i. mixta cuꝫ
ſanguine
Ericus — i. colofonia
Ereanginos — i. faba hortenſis
Ertranginos — idem
Eriſipilla — i. ſacer vel acer ignis
Erigion. i. cicer erraticum: vel ſenation
Eriſceptron — i. cypeꝝ hiſpanum
Erion — i. lana
Erigeron — i. cardus benedict᷒
Erimilie. i. ſimilis piperi: ſemen quoddam eſt
Ericeas ſimilis eruce ſꝫ multo breuior ꝛ acrior
Eris erugo quid eſt. l. l. aeris erugo
Ericon — i. carica
Eritis. i. maſſago: ꝛ eſt maſaltboc
Erigion — i. cardus purpure᷒
Ericcius terrenus quid eſt. l. l. cenfud: ꝛ pro eric-
cio marino. l. l. vt ſupra
Eriſicon. i. ruta — Eris flos. i. calcantū
Erice. i. tamariciſ — Eriſceptrō. i. ſparcos
Erit. i. lana — Erica. i. olece
Eritron — i. afronitrū
Erici arboris: inde erici carpos. i. arboris frutex
Eriſceptron. i. triangul᷒ iunc᷒: ꝛ ē iuncus cyperi
Eriſiolacbarium — i. atriplex

Eriſtos. i. maluauiſcus vel altea
Ericen Diaſ. dicit eſſe libanotidem. etiā in tracia
naſcitur cap. de libanotide: ꝛ eſt ros marinus
Ericis carpos quidam dicunt ꝙ eſt ſemen arbo-
ris illicis: ſed Alexander capit. de cura tenaſmo
nis videtur dicere ꝙ ſit athel. ꝛ etiāꝫ apud Sera.
in antiquis ſynoymmis inuenit᷑ erice. i. tamarix
Ericinus vel marinus vel terrenuſ ambo ſpinis ſi
milimi: echinus vocatur vterqꝫ. l. l. ecinus
Eriſion ſm̄ Diaſ. eſt abſinthiū marinū: vt ſupra
in abſinthio

Cap. z47.

ERigion ſiue erigeron vł ſedū vel ſenition: vel en-
tricomon: vel ſanition grece: arabice
chuſeam achantidam: latine vō cardo
benedictus. Plinius cap. ſenition. Se-
nition dicitur quia veris tempore ſeneſcit. ꝛ dicit᷑
erigion: quia egeron grece dicitur ſenex: ꝛ eſt her
ba theriſſagum ſpecie: ꝛ cum mollicie cauliculis
subrubicundis. naſcit᷑ in tegulis ꝛ in muris. nomē
hoc greci dederunt: quia vere caneſcit. caput eius
numeroſa diuidit᷑ lanugine: q̄liſ ē ſpine int᷑ diuiſu
ras exeunte: q̄re eāꝫ callimach᷒ achātida appellat
alii vō appel lant pappū. Gal. vi. ſim phar. ca. de cardo
ne bn̄dicto. Erigeron ſiue
cardo benedictus: vel ſenation: vel herba hulne v̄
tutem habet inflatiuā ꝛ mediocriter diaforeticā
Diaſ. cap. ſedum. i. cardo benedictus: ē her
ba quam ſenition vocant. naſcitur in
tectis ꝛ in petris. folia habet viridia ꝛ denſa ſimi-
lia quercule: ſed groſſiora ꝛ pinguiora: thyrſuꝫ ſb
rufum: capitellum in ſūmitate thyrſi habens i mo
dum viticelle lanuginoſum. vires habet ſtringen
tes ꝛ refrigerantes: ꝛ eadem preſtantes que ꝛ plan
tago. folia fri gida ſunt. Poſſe. Dia. folia ei᷒ cum flo
ribus in cataplaſmatibus cum vino dulci facta ꝛ
impoſita inflationes teſticulorum tollit. ꝛ ani pla
gas ſanat. ad neruorum inciſiones cum aceto fa
cit ꝛ cataplaſmatibus impoſita: ipſa vō potui da
ta offocationes facit.
Erinaceus. i. ericius terrenus: ꝛ lati. vocat᷑ ericī᷒
Eriſceptron Diaſ. cap. de hierebotano. ē herbena
Eriſepron — i. cyperus
Eriſin eſt quoddā ſemē granificū mihi ignotum
Eriſmon quid eſt. l. l. hedereg
Eriſum — idem quod ſupra

Cap. z48.

ERitrodanum vel entradaron vel eritron: vel eritrodanon gre. arab.
faue vel eira: lati. vō rubea tinctorum.
Ubi ſciendum qḋ Diaſ. cap. de rubea dicit ꝙ ru
bea ſiue ut alij eritrodanū dicūt: ꝛ eſt ḋ rubea do
meſtica. aliud ca. inuenitur apud Diaſ. qḋ ſic hꝫ
eritrodanum dicunt: ꝛ eſt de rubea agreſti. Item
ſm̄ veritatem eritrodanū in alia trāſlatione Di
aſc. aut tetrion vocāt plurimi. Radix ē illi ificiēs

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Duo ſunt eius genera. vnum agreſte: alterum ſe
minatum: ſicut Rauēne Italie fuit locis cultis ſe
minatum. naʒ ⁊ in vijs ſponte naſcitur. haſte ſunt
illi quadre ⁊ longe ⁊ aſpere ſicut apparine: ſʒ for
tiores ⁊ longiores: folia habentes int̄ nodos ipos
folia habet ſicut aſter. i. ſtella in gyro poſita. ſemē
eius rotundū eſt in primo viride: ⁊ poſtea rufuʒ. ⁊
cum maturauerit nigreſcit. ⁊ radix eius longa te
nuis ⁊ rufa ⁊c̄. ſed ſm̄ tranſlationē aliam Diaſc.
rubea ſiue ut alij eritrodanum herba eſt oib⁹ no
ta. ſpecies eius ſunt due. vna agreſtis: alia que ap
pellatur ſpartos. ⁊ eſt domeſtica: ramulos habēs
tenues ⁊ quaſi nodoſos. folia habʒ p̄ internalla di
ſtantia: atq₃ per ſingulas adunationes veluti ſtella
rū imaginē mittentia. fructus ſiue ſemen ei rotun
dum vel viride: ⁊ hinc rubrūʒ: aut circa maturita
tē nigrū. radicem habet paruam: tenuem: puſillā
rubicundā. Plini⁹ cap. erithron. Erithrō quā alij
eritrodanum vocant: nos v̄o rubeam qua tingun
tur lane ⁊ pelles ⁊c̄. grecus v̄o eritodanū dicit: nā
eritbros rube⁹: cochin⁹: fenice⁹: rubicūd⁹ exponit̄
de ru
bea ⁊c̄. **Sera.** li. aggre. ca. fane suc. Diaſco
fane ſiue faue. i. rubea tinctoꝝ.
quedam ex ea naſcitur: ⁊ quedam ex ea ſeminat̄
⁊ habet ramos quadratos: longos: groſſos: ſimi
les ramis herbe que dicitur abarū: niſi quia ſunt
maiores eis ⁊ duriores. ſuper ipſos ſunt folia diui
ſa ad inuicem egredientia iuxta nodos: ⁊ in ſimili
tudine ſtellarū. ⁊ fructus eſt rotundus: cuius color
in principio ſue aperitionis eſt viridis: poſtea v̄o
fit rubeus. ⁊ quando maturus eſt fit niger. ⁊ quod
de ipſa adminiſtratur ſunt vene ipſius: ⁊ ipſe ſunt
ſubtiles ⁊ lon
ge ⁊ rubee. **Gal.** vi. ſim. phar. ca. eritroda
nū. Eritrodanum: eſt aūt
rubea tinctorum. radix acerba ⁊ amara ſm̄ guſtū
vnde ⁊ quod dictum eſt de alijs ad inuicē ſibi hu
iuſmodi virtutes conuenientes in hac radice con
ſpicis. Paul⁹ cap. de rubea. ca. ⁊ ſic. in ſecundo gra
du. Auerois in colliget cap. de rubea. rubea ē ca.
⁊ ſic. in ter
tio gradu. **Posse.** Eritrodanum v̄tutem
habet mictualem cum
aceto. illinita albis maculis medetur. vſus etiā ei⁹
ad ea p̄ficit ad que cetera diuretica p̄ficē dicim⁹
ſed agreſtis virtus eſt ſm̄ Diaſco. mictualis diu
retica: vnde vrinam
⁊ menſtrua p̄uocat. **Gal.** Eritrodanum ſple
nem ⁊ epar expur
gat: ⁊ vrinas groſſas ⁊ mltas. ē aūt qn̄q₃ ⁊ ſangui
nolentas euacuans. qn̄q₃ etiā prouocat menſtrua
⁊ abſtergit mediocriter quecūq₃ abſterſiōe egēt
morpheis q̄q₃ albis cum aceto peruncta confert
quidam aūt p̄pinant eas ſciaticis: necnon palitic]
cum melicrato

Ercinos gre. ara. eliſiſtidoſie: lati. v̄o herba hirci
na vel herba lactis

Diaſ. cap. ercinos: naſcitur in fluminib⁹ ⁊
circa puteos: folia habens ozimo ſi
milia ſed oblōga ⁊ diuiſa: ⁊ in ſūmo haſtas qnq₃
aut ſex: longas duobus palmis ⁊ flores albos. ſe
men eſt ei nigrum minutum ⁊ durum. folia eius
ſucco ſunt plena.

Posse. Diaſ. Seminis ei⁹ ʒ. ii. melli
mixtum ⁊ inunctū ca
ligines oculoꝝ ⁊ rheuma cōpeſcit. ſuccus eius au
ribus infuſus dolorem aurium mitigat: maxie a
fronitro ⁊ ſulfure mixtis. Plinius herba lactis va
let ad impregnationē accepta per os ⁊ fomētata.

Emicar .i. lumbricus
Ernia vocatur tumor qui in oreū apparet ex de
ſcenſu inteſtinoꝝ intus vel alterius rei
Erpillum. i. ſerpillum Erpillon idem
Eria. i. lana Eriotigio. i. faba
Eriſiſtidos. i. herba hircina Erogiū. i. cētū capita
Eron. i. adamas lapis Eros. i. amor
Eroticos. i. amatorius cupidinarius
Erob .i. minus cicer
Erobutbus agriere. i. cicer agreſtis
Erpolitricum .i. politricum
Erton .i. diuiſum
Erugo eius ſpecies ſunt multe. ſed quando ſim
pliciter ponitur intelligitur de erugine eris vel
auricalci: vel cupri: ⁊ quid eſt. l. l. eris erugo
Erugo campane .i. praſſium
Erundina. i. celidonia Eruca aque. i. cenation
Erugo vermicularis quid eſt. l. l. eris erugo
Erugo haid quid eſt. l. l. erugo ferri
Erugo ferri quid eſt. l. l. vt ſupra
Eruſtus .i. rubeus
Eruca quid eſt. l. l. iergit
Eruca gerentiana quid eſt. l. ederog

Cap. 249.

ARbum ara. gre. hierob: lati. v̄o
iudaica.

Diaſ. cap. hierob. herba eſt por
recta virgultis vltra cu
bitum: geniculoſis foliis per internalla diſtantib⁹
tā q̄₃ quercus: iciſis ⁊ ſubalbidis. vires habʒ acres
⁊ mictu
ales. **Posse. Diaſ.** Facit ad ca
pitis ⁊ epa
tis dolorem: ⁊ ad ſerpentis morſum ⁊ araneaꝝ et
canis rabidi. calculos expellit. hydropicos ſanat.
vulnera recentia ſuppoſita curat. facit ⁊ ad eos q
induratas venas hn̄t. ⁊ cibum reijciunt. p̄pter pa
rotidas ⁊ ſtrunas collo ligat. ictericos ſanat. ʒ. i. ex
ſucco folioꝝ: ⁊ nardi. ʒ. iiij. ⁊ paululū mirrhe ex a
qua cyathis. iij. potui data. radicem huius q ſecuʒ
habuerit a ſerpente tutus erit.

Erluruſtica .i. roſa ſiluatica
Erſabea .i. bona carnoſitas
Eſapon eſt q̄dam ſpecies lactuce.
Eſcara eſt illud quod aduritur ex membro p̄pter
cauterium: vel eſcara. i. cruſtula.
Eſcabala. i. cancer cū ducit mēbꝝ ad iſenſibilitatē
Eſcacados .i. ſticados
Eſdra: Plinius ab alijs marbaſis vocata naſcit̄
ventoſo fere: tractu ſcandens arboreʒ: ⁊ ex ramis
perpendēs: folio nullo: thyrſis numeroſa q ſunt
vt iunci geniculati: radice pallida ⁊ cetera.
Eſpaſtica dr̄ medicia q̄ ex hit ⁊ n̄ repmit: Oribaſi⁹
Eſcabari. i. aromatica frigida: vt ſandalum roſa
⁊ ſimilia

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Eſcul .i.mentaſtrum
Eſperis .i.citrum
Eſſe .i.butirum
Eſſera .i.ſtiptica multum
Eſſet .i.pix
Eſſere ē puſtula parua lata ſicut veſice ad aliquā tulam tendēs rubedinem: faciens anguſtiam :eue niēs ſubito.ꝛ fortaſſe eſt ſanguinea.ꝛ.ſm plurimū fit vehemens in nocte.ꝛ eius cauſa eſt vapoꝛ cali dus eleuatus in coꝛpoꝛe ſubito:aut a ſanguie cho lerico aut phlegmate baurachio
Es quid eſt.l.l.hoas
Es vſtum,quid eſt.l.l.quod ſupra:vel lege calcute caumenon
Eſterguad .i.anuiden
Eſterguas.i. herba otaniden ō qua fit aſſa fetida
Eſiſtides.i. ſuccus plāte que dicit̄ barba hircina vl' quod verius eſt ſuccus cuiuſdā quaſi fungi naſ cēt] ad pedē barbe hircine:ꝛ vocat̄ hypogſtidos
Eſimiriſmū .i.myrtus agreſtis
Eſie .i.lapidis
Eſilma idem
Eſion .i.ſenation
Eſbrium.i.ſaluia vel flos eius:ſed falſo immo eſt ſanſucus vel maioꝛana
Eſciſio .i.exitus
Eſmion .i.menta
Eſpis .i.citrum
Eſpilon .i.ſplemon
Eſpedagum plumbi.i.ceruſa
Eſticia .i.ſiccia
Eſtio .i.comedo
Eſtimenos .i.vlcus manducanſ
Eſolium .i.flos ſaluie
Eſmon .i.eruca
Eſopa cerotis .i.ſudoꝛ ouium
Eſcotomenos .i.tenebroſus
Efflorationes ſunt macule que oꝛiuntur in ſuper ficie coꝛpoꝛis
Eſcos .i.aquila auis

Cap.250.

Eſula latine:arab.ſcebran:gre.vo pinas vel peplus.
Sera. li.aggre.cap.ſcebran: auc. Diaſ.Scebran.i.eſula:ꝛ ē planta habens ſtipitē extenſuz in longitudīe vni' brachij:habens multos nodos.ꝛ ſuper ipſuz ſunt folia parua ſubtilia:ꝛ acutaꝝ extremitatū ſimilia folijs pini.ꝛ habet floꝛes paruos purpurei coloꝛiſ ꝛ habet ſemen latum ſimile lenti: ꝛ radicē albam groſſaꝫ plenā lacte. ꝛ eſt plāta illa ſilis quēadmo dum lacticinium quod cypariſſos dicitur.reperi tur aūt hec planta aliquibus locis magis. Et ideꝫ auc.Gal.ꝛ putant aliqui ꝙ hec ſit ex ſpecieb' la cticiniorꝝ:eo ꝙ habet lac ſicut ipſa habet: ꝛ laxat ſicut ipſa:ꝛ virtus eius eſt in pꝛopꝛietatibus ſicut virtus coꝝ. **Diaſ.** cap.pinas ſm tranſlationē no ſtram.pinas aūt ellenia ſimil' eſt cypariſſo ꝛ titimallo:vnde ꝛ ī numero titimal li ponitur.haſtas habet in longitudine nodoſas ꝛ folia acuta ꝛ tenuia ſimilia pini:floꝛes longos ꝛ purpureos:ſemen latum ſicut lenticula.radix eſt illi alba ꝛ lachꝛymo plena. Paulus capit.de eſula. Eſula calida eſt ꝛ ſicca in 3.º gradu. **Jo.meſ.** Alſcebran eſt ex ſpecieb' la cticiniorꝝ:ꝛ eſt ſolutiuū ruſticoꝝ. ꝛ eſt ei' aliud ni grum habens radices rotūdaſ ꝛ groſſas ſpiſſi coꝛ ticis ꝛ denſi ponderoſi.ꝛ aliud eſt paruū habens radices ſubtiles tenuiuꝫ coꝛticuꝫ.Electio: magnū eſt malum ſcindens viſcera:paruū vō eſt illud qđ eligitur.ꝛ melioꝛ pars plante eius eſt coꝛtex radi cis ipſius:ꝛ lac eius acutius ꝛ foꝛtius.ꝛ melioꝛ ra dix eius eſt habens ꝓpꝛietates quinqꝫ.ſ.cuius coꝛ tex eſt ſubtilioꝛ ꝛ lenioꝛ facile frangibilis:ꝛ eſt ha bens de rubedine aliquid ſicut caſſia ꝓpꝛie ſuper quam preterijt medietas anni. recens vō menſis ſui ē mala:nigra vō pernicioſa:ꝛ oꝛta in lociſ ther marum ſimiliter.ꝛ melius tempus collectionis ra dicis eius eſt pꝛincipium veris ꝛ lactis eius finis ipſius.eſt ca.cōplexiōis ꝛ ſic.in pꝛin.tertij.ꝛ lac ei' eſt calidius.ꝛ eſt cōpoſitū ex ſubſtantia ignea acu ta ꝛ ſubtili:ꝛ ex ſubſtantia terrea ſtiptica.ꝛ eſt in ciſiuum ꝛ ſubtiliatiuum ꝛ exſiccatiuum materiaꝝ ſubmerſarū: liquefactiuum:diſruptiuum oꝛificio rum venaruꝫ.rectificatio nocet coꝛdi epati ac ſto macho.ꝛ diſrumpit venas.ꝛ excoꝛiat viſcera.ꝛ de relinquit inflāmationes facientes cadere in febꝛes Et emēdatur pꝛimū nocumentum qđ ex eo time tur permiſcendo aliqua ex medicinis coꝛdialibus ꝛ ſtomaticis ꝛ epaticis cū eo. Et 2.m ꝛ 3.m coꝛrigit̄ acquirendo ei bonitatē cum rebus glutinatiuis ꝛ coadunantibuſ confoꝛtantibus:ſicut eſt dragan tum ꝛ gūmi ꝛ bdellium ꝛ muſcillago pſilij ꝛ ſuc cus poꝛtulace ꝛ ſimilia.Et quartuꝫ nocumētū tol litur permiſcendo ei ex rebus infrigidantib' ꝛ ex tinguentibus aliquas ex his facientibus apō me eſt vt infundatur in ſucco altaraxacon:aut in ſuc co endiuie ꝛ panco:aut in ſucco poꝛtulace: ꝛ ſola tri:ꝛ aceto:ꝛ ſi fuerit acetum decoctionis aut infu ſionis citonioꝝ erit melius. mirrha ꝗꝫ ſigillat ei bonitates notas:ꝛ abſinthium ſimiliter ꝛ aloe.Et dixit iudeus infundatur in lacte dulci aut acetoſo ꝛ in eo remoueatur lac multotiēs ꝛ exſiccetur: re pꝛimitur enim ſua malicia.Et dicit Rufus ſi ſolu tio per eum ſuperat laboꝛioſa ſedeat in aqua frigi da ſolutus.mihi.n.videtur verbum inconueniens circūdans enim frigidum icludit ꝛ coadunat vir tutem medicine ꝛ coꝛroboꝛat eam:necnon ꝛ mate rias ꝛ vias impulſionū repellit:ſicut te ſcire feci mus.ſuccurrendum ergo tunc ſicut in canone di ximus.Confectio pillularū conferentium ad hy dropiſiꝫ:accipiūtur eius pꝛeparati partes.iij. my rabolanoꝝ citrinoꝝ partes .iiij.aloes partes qnqꝫ confice cum ſucco feniculi aut abſinthij:aut endi uie.ꝛ eſt doſis earum a.ʒ.i.5.vſqꝫ ad.iij.ꝛ quidam ex lacte eius ꝛ farina oblatas faciunt ꝛ ſoluūt cuꝫ eis.ꝛ quidam faciunt cum aneto ꝛ zucaro ꝛ lacte ipſius.ꝛ quidam cū carne citonioꝝ ꝛ maſtice ꝛ la cte eius ꝛ faciunt ſo lutiuum bonum. **Poſſe.Diaſ.**

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ʒ.ij.radicis eius accepte cholerā:ꝛ phlegma depo
nunt.ſuccus eiuſ obuloꝟno acceptuſ:aut cocliariū
vnum omnia ſimi
liter facere poteſt

Sera.

quoqꝫ auct.Diaſ.ſi
de radice eius acci
piatur.ʒ.i. ꝛ bibatˀ cum melicrato. laxat ventrē. et
pondꝰ duoꝝ onolaſat folioꝝ eiuſ idem facit.ꝛ ſe
men eius ſi de eo accipiatˀ laxat choloꝛā et phleg
ma.et ſi ſumatˀ ex lacte eiꝰ.ʒ.i.idem facit.Et idem
auct. aben meſuai: Scebꝛan ꝓprietas ē ſicut me-
zeron.ſi aūt quis vult illuꝫ accipere preparet ipm
ſicut pꝛeparatur mezereon: niſi ꝙ loco abſinthij
ponantur roſe ꝛ dꝛagantum:ꝛ bibat ipſum cum
aqua mellis aut cū robꝛ:aut cum decoctione mel-
lis:aut cum olere iameno.ꝛ doſis eius eſt ab vno
kirat vſqꝫ ad.ij.Paulus:ſcebꝛan laxat aquaꝫ citri
nam quando bibitur cum ſanich. ꝛ idem aucto.
Aben meſuai:laxat melancoliam ꝛ phlegma. Et
idem ſm libꝛum quendam venenoſoꝝꝫ id quod
de ipſo occidit eſt pondus.ʒ.ij.ꝛ abſcindit fluxum
qui accidit ab eo ſedere in aqua frigida ꝛ pꝛoijcē
ipſum ſuper caput eius.Et idem aucto.Abix: ſce
bꝛan eſt calida ī tertio gradu:ꝛ ſic. in pꝛin.ſecūdi
ꝛ eſt in eo cum hoc ſtipticitas ꝛ acuitas:ita ꝙ qn̄
aliquis ſumit de eo in potu inuenit ex eo ſliptici-
tatem in gutture ſuo.ꝛ antiqui utebantur eo:ꝛ in
uenerunt in operationibus eius nocumentum ha
bentibus cōplexionem ca. ꝛ ꝙ inducit potanti ſe
ſe.ꝛ cum hoc eſt malum habentibus emoꝛoidas
ani.ꝛ inducit fluxum ſanguinis earum: quia vene
ille de nā ſua ſunt fluxibiles.cuꝫ ḡ ſentiūt ſiccitatē
ſcebꝛan ꝛ caliditatem facit eas tumeſcere plus ꝛ
fluere:quia ſcebꝛan operatur duabus qualitatibꝰ
quas diximus:ꝛ etiam ꝓpter fluxibilitatem.ꝛ ille
medicine que laxant cum ſtipticitate ꝛ acuitate ſi
cut ſcebꝛan ꝛ mezereon faciunt hoc. ſed operatio
rerum ſtipticarum que ſtringunt naturam: ſicut
ſunt glandes ꝛ caſtanee:ꝛ grana paſſularuꝫ:ꝛ coꝛ
tex granati:ꝛ ſimilia iſtis ex medicinis ſtipticis ē
operatio contraria operationi ſcebꝛan:ꝛ mezere-
on:quare ipſe ſtringunt ventrem:ꝛ ſtringunt illaſ
venas:ꝛ abſcindunt fluxum ſanguinis ab eis.ꝛ ſce
bꝛan quidem quando rectificatur innamēto ma-
gno.ꝛ habet ꝓprietatem laxandi aquam citrinaꝫ
ꝛ confert in colica ꝛ melācolia. ꝛ laxat phlegma
groſſum exiſtens in iuncturis.ꝛ meliꝰ ex eo eſt cu
ius coloꝛ eſt rubeus leue:habens cortices ſubtiles
illud autem quod non eſt ita:ſed eſt groſſuꝫ ꝛ nō
eſt rubeum:niſi parū:quando vis ipſum frangerˀ
ꝛ non frangitur cito ꝓpter ſuam groſſiciem:ꝛ hꝫ
in eo quid ſimile filis eſt deterius. ſed ſcebꝛan qđ
eſt perſide deterius eſt alijs.ꝛ rectificatio eius eſt
vt tu recipias ex ipſo q̄titatem quam volueris ꝛ
infundas in lacte ibi dimittendo die ac nocte:ꝛ ca
ue ne plus dimittas:etenim debilitatur eius ope-
ratio ad expellendum chimos groſſos:ꝛ opoꝛtet
vt tu mutes lac in die illa ꝛ nocte bis aut ter:quia
ſic expoliatur a ſtipticitate ꝛ ſiccitate que eſt in eo
ꝛ ſi vis admiſcere cum alijs medicinis admiſce
cum his que conueniunt ſibi ſicut aniſum mara-
trū ꝛ cyminum:ꝛ turbit: ꝛ myꝛabolani:quia ille
medicine ꝛ ſi ſint ſtiptice in ſapoꝛe earum: nō ta-
men ſunt ita acute ſicut ſcebꝛan:quia in eis eſt cō
plexio que iuuat coꝛpuſ pluſqꝫ ſcebꝛan: ꝛ iſte ſub-
tiliant ipſum:ꝛ auferunt acuitatem eius.ꝛ quādo
tu viſ cum ipſo curare colicam a ventoſitate groſ
ſa:aut phlegmate:aut ab opilatione:rectifica ipſū
cum bdellio ꝛ ſerapino:ꝛ armoniaco:ꝛ fac cū hiſ
pillulaſ:ꝛ pone cū eis parum de ſtercoꝛe lupi qđ
reperitur ſuper terram album ſicut ceruſa: aut ſi
cut lapis albus.ꝛ ſi vis ipſum extrahere de lacte
ꝛ ſiccare infunde ipſum poſtea in ſucco endiuie ꝛ
feniculi ꝛ ſolatri clarificato ſtando illic tribus die
bus ꝛ tribus noctibus:deinde ſiccenˀ ꝛ fiāt inde
trociſci ꝛ ꝑparenˀ cū modico ſale indi:ꝛ turbit:ꝛ
myꝛabolanoꝝ: ꝛ aloe:naꝫ inde eueniet medicina
multuꝫ iuuatiua. in lacte v̄o ſcebꝛan non ē aliqua
bonitas:imo nocet ei qui accipit ipſum. ꝛ medici
viatoꝛes occidunt cum eo multos pꝛopter igno-
rantiam ipſoꝛum.ꝛ ego queſiui ab aliquibus eoꝝ
que erat illa medicina quam dabant in potu: ꝛ
ſciui ꝙ erat ſcebꝛan lac cum oleo ſiſamino ꝛ lax
abant aliquos vſqꝫ ad moꝛtem.ꝛ ex eis ſunt aliqui
qui accipiunt myꝛabolanos:ꝛ ponunt ipſos in co
loquintida humida ꝛ extrahentes eos ab illa po-
nunt in alia:deinde vnum myꝛabolanum tm̄ dant
in potu:ꝛ laxat donec occidat. et iſte quidem me
dicine ſunt ſicut ignis:quare non debent nomina
ri medicine:ſed venena.ꝛ quidam ex eis ſunt qui
dant in potu karſati: ꝛ eſt in eo de medicina de
ſtructiua cōplexionis: ꝛ motiua doloꝛis epatis ꝛ
opilationis ipſius res quam impoſſibile eſt eſti-
mari.ꝛ quidam in potu dant de arthanita qua la
uatur lana:ꝛ eſt pꝛope maliciam karſatim:ꝛ de al
thit:ꝛ eſt herba que naſcitur ſuper flumia.ꝛ lignū
eius eſt rubeum.ꝛ folia eius videntur purpurea:q̄
quando inciduntur egreditur lac ex eis ſicut ex
ſcebꝛan.ꝛ doſis ſcebꝛan quando rectificatur ſicut
diximus cuꝫ alijs medicinis eſt a danich.i.vſqꝫ ad
.ij.ſm

Jo. meſ.

Solutōe educit phlegma
vtutē. vehementer ꝛ aquam ci-
trinam:ꝛ humoꝛes melācolicos ꝛ materias a iun
cturis:ꝛ confert doloꝛi earū. eſt ex medicinis ma
gnis hydropiſis.verum nocet ſtomacho ꝛ epati
ꝛ deſiccat coꝛpus vtentis ipſo.ꝛ conſumit ſperma
ꝛ lac eius facit hoc vehementius.ꝛ facit cadere in
febꝛes.doſis coꝛticiſ radicis eius eſt a kirat.ij.vſqꝫ
ad.iij.ꝛ eius lactis a kirat.i.vſqꝫ ad.iij.Sed ſciēdū
ꝙ eſula oꝛitur in locis calidis ꝛ ſiccis:cuiꝰ magnā
copiam vidi ſardinie ꝛ tuniſi.ꝛ ſimilatur multum
herbe dicte lunarie:niſi quia eſula lacteſcit: luna-
ria vero non.vnde v̄ſus.Eſula lacteſcit ſine lacte
lunaria creſcit.

Eſcuthe eſt pōdus.ʒ.ij.
Eſcula .i.cibationes
Eſcunban.i.aromata frigida:vt ſandalū roſe ꝛc.
Etaltidos.i.fuligo appendens trabibus ꝛ pariet̄i
bus ex fumo facta
Ethalodes .i.fumoſum
Ethapes.i.calidum pharmacum: ꝛ eſt tapſia ſm
veritatem

Ethereogeneum.i.diuerſarum naturarū.⁊ omo
geneum.i.vnius nature
Enthendiuia .i.endiuia
Etercotraria eſt dolor capitis diſpar: puta quan
do in altero temporum.ſ.dextro vel ſiniſtro for/
tior fuerit
Ether .i.aer
Ethiopiſ radix ⁊ folia ſunt flōmo ſimilia magna
⁊ multa hirſuta ad radicem caulem quadrangu/
lum ſcabrum ſimilem artio multis concauū aliſ
ſemen herbo ſimile candidum:radices numero/
ſas longas plenas molle glutinoſas:guſtum ſic/
cantes: creſcūtq; vt cornua poſſunt videri.ꝓterea
in ethiopia naſcitur:⁊ in india monte troadis.⁊ i
meſſina colliguntur autumno:⁊ ſiccantur in ſole
aliquot diebus ne eſtum ſentiat ⁊c.⁊ eſt bardana.
Plinius cap.ethiopis
Etiopis idem
Ethiops idem
Etidum nomen eſt ponderis
Ethida .i.merulus auis
Ethion .i.perſonatia
Etropus eſt paſſio palpebre aut ꝓpter cicatricē
aut ꝓpter creſcentem carnem.conuerſio.i.inuer/
ſatio:nam tropos grece conuerſio
Etropis idem
Euanacotum vinum.i.bene nutribile:ab eu quod
eſt bene ⁊ andoſis.i.redditio
Euennus .i.eruca
Euecticum .i.ſumme ſanum
Euentat .i.apit ⁊ reſoluit
Euexia .i.bona habitudo
Euenum .i.ebenum
Euellere .i.trahere
Euers .i.dora
Euclan quid eſt.l.l.ſendanich
Euiſcus quid eſt.l.l.althea
Euiſtidos .i.hypoquiſtidos
Euineſtidis .i.herba hircina
Euolatio .i.aperitio.
Euodeſtera .i.odorifera
Euonia .i.almea
Euulſiuua .i.attractiua
Euulgimaria .i.ſaponaria
Euulſac .i.ceterac
Exacumetra.i.reſilitio oſſis:ſed acrimata eſt qō
dam vicium in capite
Exagoros .i.in tumore poſituſ
Exarchimata ſunt diſlocationes cōplete
Exacanton ſm Diaſ.ca.de licio:eſt arbor de qua
fit licium que latine dicitur capriſolium
Exagium eſt nomen ponderis: ⁊ eſt idem quod
aureus: ⁊ eſt ſexta pars.ʒ.⁊ eſt.ʒ.i.ſ. ſm q.ʒ. eſt
nona pars.ʒ.de qua fit mentio in.ʒ. nunc vtimur
.ʒ.pro octaua parte.ʒ.
Exafilo .i.linio
Exantimata Alexander ca.de pſidracia ⁊ ex an
timatibus.exantimata eſt in ſūma cute vlceratio
vel eleuatio ſubrubea ⁊ aſpera ſimilis his puſtul'
que ex vrtica vł ſudore naſcuntur.hanc Theodo
rus priſcianus ſcabiem vlceroſam maxime facici
eſſe dixit.Liber de doctrina greca. aliqui dicunt
q ſunt puſtule rubee que fiunt in lingua.aliqui di
cunt q eſt puſtula rubea:nam exantis.i.rubedo.⁊
illud vocabulum inuenies in littera bedonig:⁊ in
littera cui.ſed prima expoſitio ē melior.⁊ ipſe pu
ſtule noſtro ideomate vocātur vergines
Extabadri quid eſt.l.l.eſtabari
Exerantica ſunt exiccatiua.Diaſco.cap. de aloe
⁊ in pſalterio vbi nos habemus aruit cor meum
greci habent exiantbi cardiamu
Extenuatorium .i.reſolutiuum
Exea .i.fructus ſorbi
Exis.i.habitudo conſuetudo:inde euexia:de qua
ſupra in.l.euexia
Eximach.i.vt exuberet velamē ad exteriora ⁊ apo
ſtemetur ⁊ impinguetur ⁊ inflet ſicut futan
Eximre .i.empetigines
Exirimi eſt quoddam ſemen granificum quod
ignoro
Exocades .i.emoroide
Excorion medicamen.i.excoriatiuum
Exuro .i.mingo
Exupera matricalis .i.berbena
Exugentes .i.manſentes
Exturban quid eſt.l.l.eſturban
Ezaze .i.licium
Ezaize idem
Ezarbion .i.lolium
Ezabroc .i.ſatyrion
Ezebe .i.diptamus
Ezel haaſce eſt planta que dicitur vitis alba
Ezeſſeaſſen idem
Ezebes.i. nomen corde inſtrumenti grauem red
dentis ſonum
Ezelinge fit de farina i aqua ⁊ melle ⁊ oleo frixa
Ezeberule idem
Ezereaſcen .i.vitis alba
Ezedari .i.zinziber
Ezie ſunt piſces
Eziar .i.trifolium
Ezimarion .i.tapſia

Sequitur de F.

FAuten .i.mentaſtrum
Faucen eſt ſpēs cāphore
Faudengi .i.boiohoz
Fautenegū fluuiale.i.mentaſtrū
Faudeug .i.pulegium
Fauſeeman .i.faſeolus
Faudebenigi ara.origanū vł pulegiū :qō magis
videt' ex nomine:ſunt tñ ambo eiuſdē generis ſi/
cut patet per Serapi.verum faudebenigi aqua/
ticum vel fluuiale vocat mentaſtrum.
Cap.xxi.
FAnfel id eſt auellana inda:⁊ ſimi
latur ſiue ē ſimillima nu/
ci muſcate:niſi quia pars vna eſt aliq/